

העלון לאברכי כולל, בני הישיבות ולכל לומדי התורה

האיחוד בהידוד

המאחד בקרבו חידודים ותשובות בהלכה ובאגדה

לכבוד ולזכות החתן והכלה
ר' אברהם שמחה ופרומה אסתר שיחי
דרורי
יהא רעוא מן שמיא שיזכו לבנות בית נאמן בישראל
בית של תורה ועמלה, דורות ישירים מבורכים
לתפארת משפחותיהם החשובות
בורא עולם בקנין השלם זה הבנין!

לע"נ ר' שמעון יהודה בן הגה"צ ר' אברהם יעקב (זיידל) עפשטיין זצוקלה"ה

כרשת בהעלתך תשע"ג

גיליון
רמ"ט
שנת
שביעית

דבר תורה

"דבר אל בני ישראל לאמר איש איש כי יתרה טמא לקנש או כדרך רחוקה לקם או לדדתיכם ועשה פסח לה'. כהדש השני בארבעה עשר יום בין הערבים ועשו אתו על מצות ומררים יאקלה". במדבר ט' י"א.

בליל התקדש חג, בו יושבים כל ישראל בבתיהם ועורכים את הסדר' ככל מצוות וחוקתו, לאחר 'מוציא' מצה' ומרור' בא ה'סימן' העשירי 'כורך', בו אנו לוקחים חתיכת מרור שבשני צידיה חתיכות מצה, וטובלים אותם בחרוסת ולפני שאוכלים אותה בהסיכה אומרים: זכר למקדש כהלל. כן עשה הלל בזמן שבית המקדש היה קיים, היה כורך מצה ומרור ואוכל ביחד, לקיים מה שצאמר (במדבר ט' י"א), על מצות ומררים יאקלה.

ונהג עצם דין 'כורך' הוא מחלוקת הלל ורבנן בפסחים קט"ו א', שרבנן מצוות מבטלים זו את זו, ויש לאכול את המצה לבד ואת המרור לבד, ואילו להלל יש לאוכלם יחדיו, וכדברי הפוסק 'על מצות ומרורים יאכלהו'. ומסיקה הגמ' שמאחר ולא הוכרע כמי ההלכה, על כן בתחילה לוקח מצה לבדה ומברך עליה ומרור לבדו ומברך עליו, ולאחר מכן לוקח מצה עם מרור יחדיו בלא ברכה, זכר למקדש כהלל.

כל המתבונן במקום ראייתו של הלל, רואה שהוא למד זאת מהפסוק בפרשתנו שנכתב לגבי פסח שני, והדבר טעון ביאור מדוע לא למד זאת מפסח ראשון, מהפסוק של פסח מצרים, בפרשת בא (שמות י"ב ח'), 'ואקלו את הבשר בלילה הנה עלי אש ומצות על מררים יאקלה'.

וכבר עמד בזה החת"ס בתשובותיו (אור"ח סי' ק"מ), וכתב שיש חילוק ברור בין פסח ראשון לשני, שבראשון יש מצוות עשה באכילת הפסח בפני עצמו ומצוות עשה באכילת המצה בפני עצמו, ואילו במרור אין מצוות עשה בפני עצמו אלא רק כטפל לפסח, על כן כותבת התורה שיש דין אכילה בבשר ובמצה, ומוסיפה וכותבת שיש לאכול שני אלו על מרורים, והיינו שמצוות האכילה כתובה רק על הפסח והמצה. ואילו בפסח שני, כל מצוות אכילת מצה היא רק לאלו האוכלים פסח, ומי שאינו אוכל פסח שני אינו מחוייב לאכול מצה, נמצא שמצוות האכילה היא על הפסח, והמצה והמרור טפלים לפסח, וזהו לשון הפסוק 'על מצות ומרורים יאכלהו', שמצוות האכילה היא על הפסח, שהוא נאכל על מצה ומרור. ולפי"ז מובן היטב מדוע הלל למד דין כורך דוק מפסח שני, שיש בו חידוש מיוחד שאפילו במקרה זה שבו הפסח כורך במצה ובמרור ששניהם טפלים לו, בכל זאת המצוות לא מבטלים זו את זו.

ביאור נוסף כותב הגני' יוסף (ש"ת סי' ק"ט), שטעמם של חכמים שמצוות מבטלות זו את זו, היא משום ביטול ברוב, שכל כזית בטל בשני הכזיתים שיש כנגדו, ובדין כורך שנאמר בפסח שני התחדשה גזירת הכתוב, שבאופן זה לא נאמר דין ביטול של חד בתרי, שהרי התורה אמרה לאכול פסח מצה ומרור יחדיו, למרות שכנגד כל כזית יש שני כזיתים שייבטלוהו. ומסיף ומבאר עוד, 'ע"פ דברי הפמ"ג שכל דין ביטול הוא מדין (שמות כ"ג ב') 'אחרי רבים להטות', והלכה זו נאמרה לישראל ולא לבני נח, נמצא שלא ניתן ללמוד דין כורך מפסח שניה שהיא קודמת 'מתן תורה', שבו [לפי דעות מסוימות] היה לישראל דין בני נח, ועל כן למד הלל הלכה זו דוק מפסח שני.

ובדרך נוספת ביאר מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, שכל מנהגינו כיום ככורך, הוא רק זכר למקדש כהלל, שהלל לקח פסח מצה ומרור ורכנס יחדיו, אבל אנו שצערנו עדיין לא זכינו לגאולתנו ופדות נפשנו [ה' יזכנו לה במהרה בימינו], לוקחים רק מצה ומרור, וכך לא היינו יכולים לומר את הפסוק של פסח מצרים, שהרי כתוב בו גם ענין הפסח, 'ואכלו את הבשר בלילה הנה עלי אש ומצות על מררים יאכלהו', והוא 'מיחיו ששיקרא', ואילו לחלק את הפסוק לאמר רק את חלקו הע"י 'ומצות על מררים יאכלהו', אי אפשר, שהרי הלכה פסוקה היא (ותענית י"ב ב') ועוד, 'ועל' ו'ברכות י"ב ב') "כל פסוקא דלא פסקיה משה אנו לא פסקינן ליה". לעומת זאת בפסוק של פסח שני יש 'אתחנתא', ובמקום אתחנתא כבר כתב המגן גיבורים (א' ג"א בשם היכין ובויעז), שחשיב כפסוק בפני עצמו וניתן למוסקו, לכך קבע הלל לומר דוקא את הפסוק של פסח שני בשעת קיום מצוות כורך.

ובגנות טעם להביא את הד"ד שהיה בענין בין אדמורי בית בעלזא, שהאדמו"ר הר שלום מבעלזא, הקשה את קושייתנו, מדוע אכן הלל למד מצוות כורך מפסח שני ולא מפסח מצרים. ובנו האדמו"ר רבי יהושע הוסיף להקשות מדוע אנו אומרים 'לקיים מה שנאמר', היכן מצינו נוסח שכזה בתפילות שקבעו חכמים. אלא תירץ רבי יהושע, שבעל הגדה התקשה בקושייתנו, מדוע בחר הלל לומר את הפסוק של פסח שני, ועל כך הוא מתרץ, 'לקיים מה שנאמר', שהיות וכתע אנו נמצאים כבר בליל הלכה, הרי שעדיין לא נגאלנו ולא זכינו להקריב בשנה זו את קרבן הפסח, על כן אנו מתפללים ומבקשים שיוכנו ה' לביאת משיח צדקנו במהרה בימינו, ועוד בשנה זו נזכה להקריב את הפסח שני, ויתקיים עם נהם שנאמר בפסח שני 'על מצות ומרורים יאכלהו'.

כשהובאו הדברים לפני השואל ומשיב, הוא תמה עליהם מגמ' בפסחים ע"ט א', בה מביאר שחידו דנחה לפסח שני ואין ציבור נדחה לפסח שני, וא"כ אפילו אם נזכה שייבנה בית המקדש בין פסח ראשון לשני, לא ידחו ישראל להקריב פסח שני, וא"כ לא שייך להתפלל בפסח ראשון שבאותה שנה יזכו לפסח שני והדרא קושיא לדוכותא.

שלא רבי יהושע עשה לשואל ומשיב, ע"פ דברי הירושלמי בפסחים (פ"ט ה"א, ס"ג ב'), לגבי ציבור שני נדחין לפסח שני, שמחלק בסיבת הדבר שהציבור לא יכלו לעשות את הפסח. אם לא עשהו מפני שהם היו טמאים, אזי נאמרה ההלכה שאין ציבור נדחין לפסח שני, והם הפסידו את המצוה לאותה שנה. אבל אם לא עשו את הפסח מפני שלא היה בית המקדש או מחמת שבינת המקדש עצמו היה טמא, נדחין הציבור לפסח שני. ולפי חילוק זה של הירושלמי, הדברים נפלאים, שאם יבנה בית המקדש בין פסח ראשון לפסח שני, יתחייבו כולם בפסח שני, שהרי לא היה 'בית' בפסח ראשון, וא"כ שפיר קבע בעל הגדה את התפילה בתוככי הסדר, שיוכנו ה' לקיים מה שנאמר, שיבוא אליהו לבשרנו ויבנה בית המקדש בקודש ביימינו אכ"ר.

ע"פ 'כמוצא שכל רב'

כתב חידה

שמיני או תשיעי נמנית,
ובחמש פעמים נזכרתי.

כשמי נקרא מקום הספרים,
שאליו ללכת נמנעו מהחכמים.

נקראתי על שם העבר והעתיד,
וכשמי תלמיד הקדוש והחסיד.

מי אני?

רמז: דמות הקשורה לפרשה

תוכנית: הקשר בין הדמות לפרשה הוא בהזכרתה או ברמיזתה בפרשה או בפרש"י

חילוקא דרבנן

כתיב (במדבר ט' א'), "וידבר ה' אל משה במדבר סיני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים בחדש הראשון לאמר", ופרש"י, "בחדש הראשון. פרשה שבראש הספר לא נאמרה עד אייר, למדת שאין סדר מוקדם ומאוחר בתורה. ולמה לא פתח בזו, מפני שהוא נגותן של ישראל, שכל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר, לא הקריבו אלא פסח זה בלבד".

עיי' בפסוק (שמות י"ב ח'), "והיה כי תבאו אל הארץ אשר יתן ה' לכם כאשר דבר ושמרתם את העבדה הזאת", ופרש"י, "והיה כי תבאו אל הארץ. תלה הכתוב מצוה זו בביאתם לארץ, ולא נתחייבו במדבר אלא בפסח אחד שעשו בשנה השנית ועל פי הדבור", ומביאר שבכל הארבעים שנה כלל לא נצטוו על יותר מפסח אחד, וא"כ למה הוא נגותן של ישראל.

וצריך ביאור!!!

בין הידות

היאך יתכן איסור שהיה כי
תימצי לעבור עליו הוא רק
בכתב בלשון הקודש, אבל
בכתב בלשון לע"ז, אינו עובר.

מעשה רב

באחד מבתי הכנסת שבו השתלכו המתפללים להבין את החשיבות המיוחדת בקריאת ההפטר' מתוך נביאים הכתובים על גבי קלף כדת וכדין, ואף הוילו ממעויותיהם כנפש חפצה לצורך המצוה, בכל זאת עדיין לא כתבו את כל ספרי הנביאים, ועל כן בכל שבת בה ההפטר' היתה מאותם ספרים שלא היו להם, הם לקחוהו מבית כנסת: סמך שזכו כבר לברך על המוגמר, שכתבו את כל ספרי הנביאים על גבי קלף כדת וכדין. באחת השבתות בהם הלכו להביא ספר נביא מבית הכנסת הסמוך, אירעה תקלה במנועל ארון הנביאים, ולא יכלו לפתוחו ולהוציא ממנו את ספר הנביא המבוקש, ועל כן הלכו ותרו אחר בית כנסת אחר בו ישנם ספרי נביאים שיוכלו לקחת מהם כהשאלה לשבת זו לקיום ההלכה בקריאת הנביא.

כאשר ההמתנה התארכה הרבה מעבר לזמן סביר, והשליחים עדיין לא שבו עם ספר נביא אחר, כדרכו של עולם החל יכוח בציבור המתפללים כדת מה לעשות חלקם טענו שהיות וישנו 'טירחא דציבורא' לכך יש להתחיל לקרוא בברכות מתוך 'חומש ההפטרות', כפי שעשו שנים רבות, ואילו אחרים טענו, שהיות וקבילו על עצמם לקרוא מתוך ספרי הנביאים הכתובים על גבי קלף, הרי זה כדברי מצוה ועלולים להמתין עד לשובו של השליח עם ספר הנביא שימצא.

נגד היו גם שטענו, שכל מה שקיבלו על עצמם להחמיר לקרוא מתוך ספר נביא שבקלף, הוא רק אם הספר מניין להם, אבל בודאי שלא התכוונו לקבל על עצמם קבלה זו על דעת שיעצרכו להמתין זמן כה רב, ועל כן מחמת ה'טירחא דציבורא' יש להתחיל לקרוא בחומש ההפטרות: כפי ואחרים השיבו לעומתם, כשינוי שלא מצא ספר בזמן הנביא מקלף קיום מצות חכמים יותר לתחילה, וכדאי הוא טירחת הציבור לקיים את המצוה כתיקונה.

טענה נוספת היו שחלקו, שהיות והשליח הלך לחפש ולהביא עבור הציבור את ספר הנביא, לא יתכן שיתחילו בקריאת ההפטר' עד שישבו, שהיה הוא הלך בשליחות הציבור, והיאך יפסידוהו בברכות ההפטר' וקריאתה. ואחרים השיבו לעומתם, שכיון שלא מצא ספר בזמן סביר, היה עליו לשוב, וכל עוד שמעכב את הציבור יותר מיד, הרי זה בחינת הטענה 'תיקוניו שדרתיך', וממילא אינו נשכח, ואיהו האצדק אנפשיה.

השאלה היא, האפשר עם מי ?

מעניינא דסדרא

כל קנין שאינו אלא לזמן, אינו כקנין גוף רק כקנין פירות (ע"פ ר"ן נדרים כ"ט א').
היכן מצינו ע"פ פרשתינו 'קנין לזמן', שנוהגים בו כדין קנין הגוף ?

כל הזכויות שמורות ל'איחוד' ולרבנים הכותבים - מודיעין עלית - ארץ ישראל

תשיב דבר

אין להכריע בשום פנים ואופן על פי הכתוב כאן הלכה למעשה

תשובה ל"מעשה רב"

בתשובה לשאלה, במי שניין לאחר שהיה גיעור כל ליל שבועות, וחושש מהיורדם בתפילה, ובידו ב' אפסוריות להישאר ער בתפילה, או ע"י שיחזור לישון קודם התפילה, או ע"י שישתה קפה עם חלב וסוכר, מה עדיף מבין השניים.

מקור איסור אכילה ושתייה קודם התפילה

א] הנה איסור אכילה ושתייה קודם שחרית הוא מדינה דגמי, כדאימא בברכות י' ב': 'ואיר יוסי בר חנינא משום ראבי', מאי דכתיב לא תאכלו על הדם, לא תאכלו קודם שנתפלו על דמכם: א"ר יצחק א"ר יוחנן אמי בר חנינא משום ראבי, כל האוכל ושותה ואח"כ מתפלל, עליו הכתוב אומר ואותי השלכת אחרי גוי... אמר הקב"ה לאחר שנתאנה על קיבל עליו מלכות שמים', וע"ש בתרי"ג שלא אכלה ושתייה על הדם עיקרו על עתן אחר, וכעין אסמכתא הוא, מ"מ נחשב זה לאיסור לאו בחומרתו לכה דברים, ע"ש 'ועי' במ"ב ס' פ"ט פסק"ח].

ופסק בשו"ע ס' פ"ט ג': 'איסור לו להתעסק בצרכיו או לילך דרך עד שיתפלו תפילת ה', ולא לאכול ולא לשתות, אבל מים מותר... וכן אוכלין ומשקין לרפואה מותר', ובמ"ב סק"א הוסיף: 'הועקבו ר' אה"ל שעליו אמר הכתוב ואותי השלכת... וגם הסמיכו דבריהם על הפסוק לא תאכלו על הדם וכו', ואפילו טעמה שלמה איסור'. ועי' באור לציון ח"ב עמ' ס"ג, שלדעת הרמב"ם בענין איסור זה במנין המצוות באיסור לא האכלו על הדם (בסה"מ בכלל התשיעי), נראה שאיסורו מן התורה. אולם ראיתי במנ"ח מצוה רמ"ח ז' שמתספק בזה, דמחד שיטת הרמב"ם ר"פ א' מתפילה, דתפילה אדוריינתא, ומאיך בנ"ה ה"ד לא מזכיר שאיסורו מצד הלאו דלא תאכלו על הדם. [ב] עוד כתב במ"ב שם סק"ב: 'מים מותר, ולא שייך בהו גאווה, וידוק בלא צוקער, אבל עם צוקער אסור... וט"ו קאפ"ע, מותר לשתותו קודם תפלה כדי שיוכל לכון דעתו להתפלל, ובפרט בהמקומות שגילוי בהם, ואין מתיישב הדעת בלחם, וכל זה בלא צוקער ובלא חלב, והעולם נהוגין להקל לשתות עם צוקער...'. וע"ש דגם מי שיש לו חלישת הלב וצריך זה לרפואה: מ"מ טוב שיאמר מתחילה עכ"ל פירוש טעם שראוי'. ובביה"ל ד"ה ולא לאכול, משמע דעתו דלא רק 'טוב שיאמר', אלא זה דין לכתחילה שצריך לקרוא עכ"פ ק"ש מקודם, ע"ש.

דן הצמא והרעב והיתר אכילתם קודם התפילה

ג] עוד כתב בשו"ע שם ס"ד: 'הצמא והרעב היה הם בכלל החולים, אבל יש בו יכולת לכון דעתו ותפלה, ואם לאו, אם רצה אל תפלה עד שיאכל וישתה'. וכתב המ"ב: 'משמע שאינו מחויב, ומדקאמ"ב אין רוצה, והטעם משום דעכשיו בזמנ"ז בלא"ה מ"כ מכוונים מ"ב, ומ"מ אם הוא רוצה לאכול ולשתות קודם כדי שיכון, מותר, ועיין בא"ר'. וכתב בביה"ל ד"ה וכן אוכלין ומשקין לרפואה: 'עיי' בפר"ח ופמ"א דאפילו אם יכול לאכלם לאחר התפילה לא יאכל, כיון שהוא מכון לרפואה. כתב הח"א, 'ל דאפשר לצריך לאכול מפני חולשת הלב מותר. כתבו האחרונים דאיש חלש שאינו יכול להקמיע על נפשו, עד עת שגומרים הצבור תפילתם בביה"ה, טוב יותר להיתר לו שיתפלו לעצמו בביתו בבוקר, ואיכל מעט, ואח"כ ילך לביה"ה לשתות קודם וברכו וכו', משיאכל קודם התפילה ויך לביה"ה להתפלל עם הצבור'. [ד] הוזהר מן המקובץ, שיש ב' טעמים לאיסור אכילה ושתייה קודם התפילה. א. מצד שהוא דרך גאווה ב. מצד לא תאכלו על הדם, שקודם שיתפלו על הדם איסור לאכול. והנה כשמכניין לרפואה, גאווה אין כאן, ואולי גם אין ל"כ עם אכילה ע"ג, ומשמעות לשון השו"ע בס"ג דאולכין ומשקין לרפואה, היתרם דומיא דמים, ובמים כתב המ"ב דהיתר מצד דלא שייך בהם גאווה.

ובנוסף לזה מצינו שהקילו עוד אפילו בצמא ורעב (דהיינו שרעב הרבה, כמ"ש המ"ב שם הלכות הנהיגות היתר דחולום, וגם במ"ש שתייה תה וקפה, נקט המ"ב לצרף קולא כשהוא לצורך כוונה בתפילה. אלא דמ"מ אם דעתו מתיישבת גם כשהוא סוכר וחלב, ככה"ה אם ישנה עם סוכר וחלב, נמצא שהוא דרך גאווה, שהרי זה אינו צריך לו, כמבואר במ"ב, ומשמע דאם הוא כן צריך לו בשביל ליישב דעתו אפשר להקל.

לאכול קודם התפילה כדי שיתפלו בציונו, או ימנעו ותפלו

שיחות

ו' ואע"פ שביה"ל ד"ה וכן ה"ל, כתב בשם האחרונים דבאיש חלש טוב יותר שיתפלו בביתו, כדי שלא יצטרך להיתר אכילה קודם התפילה. מ"מ לא שייך לומר כן בצמא ורעב, דגם שיתפלו בביתם, לא יוכלו לכון מחמתו, ויצא"פ שבאובלין ומשקין לרפואה, משמע דאפילו ביכול לאכול אחר התפילה מותר, 'ל דזה היתר מצד האמא, משא"כ בחלש לבו דהיתר מצד האדם האוכל, לכן אם יכול לאכול מצד זה שיתפלו בביתו,

עדיף כן. ו] והנה מי שעי"ף, וחושש שירדם, או שלא יוכל לכון דעתו לתפילה כדרכו בשאר ימים, לכא' יש לסמוך שהוא כמו רעב וצמא, אלא שצוקער וצמא ג"כ לא היתר המ"ב בסוכר וחלב, רק בדוחק לאכול הצוקער בשביל להקל קצת התה והקפה, ומאד החמיר שלא ליתן הסוכר בתוך הכוס, ע"ש.

מנהג העולם בזרות האחרונים להקל לשתות עם סוכר

ז] והנה בערוה"ש ס' פ"ט אות ס"ג, כתב: 'וכן המנהג הפשוט לשתות מים חמים עם עשב שקורין ט"ל קודם התפלה, וע"פ רוב מועיל לנקיות כידוע, ויש שאסרו לשתות עם צוקער, ואינו יודע הטעם, דאטו שם אכילה יש בזה, והרי אינה אלא הטעיה את החמין קצת, ויש שהחירו לשתות עם צוקער, כשהצוקער בפיו, אבל הטילה בהחמין ולעשות מים מתוקים אסור, ואינו עיקר, אבל עם חלב נ"ל אסור, דחלב משביע, ועוד דבא מדם, דדם נעכר ונעשה חלב, ושייך בזה קודם שיתפלו על דמכם. והעולם נוהגים היתר גם בחלב לפי שאינו בא אלא להטעים המים...'. וכע"ז כתב מהרש"ם ב"דע"ת ס' פ"ט ס"א: 'ונ"ל אדיאנא

דכל העולם שמהרש"ם צוקער, וכמעט א"ל להם לשתות בלא זה, וכן קאווה עם החלב, שוב ליכא חשש גאווה, וזולת כששתה בכלי כסף הערוכים לזה כדרך העשירים המתנהגים בגדולות, וכן העיד לר אב אחד ששמע כן מפי הרמב"ם אב"ק ראדיל, בעל ס' דעת קדושים עת"ת, ושו"ר בעיקרי הד"ט ס' א' אות ו' שהתיר ג"כ מטעם הנ"ל לשתות קאווה עם צוקער, ע"ש...'. אמר הפוסד מעלת תפילה כותיקין כדי שלא יצטרך לשתות קודם התפילה?

ח] אלא דין לטעון, דכאי ש"ל על צעה אחרת, שיישן קודם התפילה, ואע"פ שה"ז פסיד מעלת תפילת ותיקין, מי יימר דזה עדיף על איסור שתיה קודם התפילה, אך מאידך ל"ל דכיון דבמצבו שהוא בחולשה ועייפות מותר לו לשתות, ע"כ שאין בזה דרך גאווה, והקילו למרות הלאו דלא תאכלו על הדם, כיון שאינו רק אסמכתא, ממילא אפשר דאין מצריכין אותו לישון כדי שלא ידבק לחיתו, ואע"פ שעינוי מ' שחלש לבו מחמת שאינו יכול להתחיל על שייסומי הצבור התפילה, כ' הבי"ה"ל בשם האחרונים דעדיף שיאמר בביתו, 'ל דהתם אינו צריך עתה לאכול ולשתות, אלא רק מפני שיאריך בביה"ה, לכן אמרינן ליה שיתפלו בביתו, למרות מעלת התפילה בביה"ה עם הצבור, משא"כ בניד"ד שעתה צריך לזה.

מקור שיש ענין שינה קודם התפילה בחג השבועות

ט] ועי' בסיידור בית יעקב להגר"י עמ"דן זצ"ל, בסוד יו"ט של עצרת, שכתב בתד"ה, דהיועיר בליל שבועות, כדי שלא יפסיד ברכות השרר ממנין המאה ברכות: 'טוב ויפה להביא עצמו ליד חיוב ברכות השחר כולו, ע"י פיוט בגדים ומעט שינה, בין קודם התפילה או אפילו אחריה, ואין קפידא אחרת, כמ"ש בס"ד במ"ק ס' ע"א...'

ע"כ: 'ומי שאינו בטוח בעצמו שלא יטרד בתפלתו לאחר שכלא יישן כל הלילה, מוטב שיישן קצת כדי שלא יצא שכרו בהפסדו, ויש סמך קצת לשנית שחרית בעצרת, שכן היו ישראל ישינים גם אז במתן תורה, כמ"ש במד"ר (שה"ש א' ו') שבא הקב"ה וצמצא ישנים, והוצרך לעוררן בקולות וברקים. ואם ישראל בשעת מתן תורה כך, עאלכ"כ אנו יגיע הלילות, שאין לנו עונש ע"ג, אדרבה נקבל שכר טוב על זאת, אם הכוונה לש"ש כאמור'. ואמנם הגר"י עמ"דן דבר באופן שבלא"ה יהיה עייף, אבל אם יכול לישאר ער ע"י שתיית קפה, אפשר דגם לדידה עדיף טפי כן מאשר לילך לישון' [ו] נקט מצא טעם דמצד חיוב ברכות יש לישון קצת, ואנו הלא נוהגין שאחד שישן פורט את הצבור, ואז עולה לנו גם למנין ק' ברכות, כמ"ש בשו"ע ס' רס"ד ס' ע"ג, ע"ש...]

וגם חזי אצטרוף להיתירא שיתות העירוה"ש והמהרש"ם, דנראה ממסכתיוס האידניס להיתר לשתות קפה עם חלב וסוכר, שלכן גם מי שאינו מזדקק להיתר זה בכל ימות השנה, מ"מ בשחרית יש לשתות קפה עייף, ואינו יכול לכוון דעתו בתפלתו, וחושש גם להירדם, שפיר דמי לשתות להיתר לשתות קפה עם חלב וסוכר.

תשובה ל"חילוקא דרבנן"

בתשובה לשאלה, בהא דכתב רש"י (במדבר א' א'), 'וידבר במדבר סיני באחד לחדש וגו'. מתוך חיבתו לפניו מונה אותם כל שעה, כשיצאו ממצרים מגאון, וכשנפלו בעגל מנאן לידע מנין הנותרים... דמשמע דמשום נפילתן בעגל מנאן, והרי איתא בגמ' (יומא ס' ב'), דשבט לוי לא תעגל בעגל, וכן פרש"י עה"פ (שמות ל"ב כ'), 'ויעמד משה בשער המחנה ויאמר מי לה' אלו ויאקפו אלו כל בני לוי, כל בני לוי. מכאן שכל השבט כש"ל, וא"כ למה הוצרך למנות שוב את שבט לוי.'

כתב ב'פענה רזא' (ר"פ במדבר): 'פרש"י מתוך חיבתו וכו', תימה למה א"כ מנה בני לוי שהרי הם לא נפלו בעגל, ו"ל משום משא שלהם', נראה שכוונתו שגם בלויים היו נופלים משום משא הארון, וצ"ע.

איבאר דיש ללמדק לשון רש"י: 'מתוך חיבתו לפניו מונה אותם כל שעה... וכשנפלו בעגל מנאן לידע מנין הנותרים', והא ודאי החיבה לבני לוי ישראל, אלא שצריך טעם בכל פעם למה לעשות מנין, וע"ז אומר ששנפלו בעגל חזר ומנאן, אבל כשמונה, את כל ישראל חזר ומונה. וע"ל להמהר"ל בגור אריה, שכתב: 'ואע"פ דכל מנין ומנין היה לצורך, כמו מנין הראשון וא"כ מה חיבה יש במה שמונה אותם כל שעה, מ"מ כיון שמונים פעם אחת, דרך לסמוך אח"כ על האומד, שאע"פ שחסרו או שפחתו, א"א שיהיו פוחיתין או מוסיפין הרבה, וא"צ למנות, וזהו החיבה שאינו נוסף על האומד'.

תשובה ל"מבין חידות"

בתשובה לשאלה, באיזה תפילה מתפילת 'חג השבועות' אנו מקיימים מצות 'שירה' על קבלת התורה.

המדובר הוא באמירת הלל, וכמ"ש בלבוש ס' תצ"ד 'וגומרין הלל בשני הימים, שאומרים שירה על נתינת התורה...'. ועי' פסחים ק"ח א' ו"כי מאחד דאיכא הלל הגדול, אנו מ"ט אמרינן אהי, משום שיש בו ה' דברים הללו יציאת מצרים... ומתן תורה... דכתיב ההרים רקדו וצ"ע.

תשובה ל"מענינא דסדרא"

בתשובה לשאלה, איזו מצוה נרמזה בפרשתינו, שלכאורה מתקיימת גם בשעה שאדם ישן.

הנה מצות שמירת המקדש נזכרה בפרשתנו, דכתיב (ג' ל"ח), 'והחנינים לפני המשכן קדמה לפני האל מועד מזרחא ויהוה וכו' ובני ישראל יושבין לפני המשכן ומשמרת בו ישראל וזהו הקרב יומת'.

וכתב הרמב"ם (פ"ח מהל' בית הבחירה ח"ו), 'לא היו הכהנים השומרים ישנים בגדיי כהונה, אלא מקפלין אותן ומניחין אותן כנגד ראשיהן ולובשין בגדי עצמן וישנים על הארץ, כדרך כל שומרי חצירות המלכים שלא יישנו על המטות'. ולכאורה משמע מדבריו, דאף בשעה שהיו ישנים, היה נחשב להם שהם 'שומרי המקדש', וא"כ היה עולה להם למצוה, אל"פ שהם ישנים.

ואכן נכבד העיר בזה במשנה למלך (שם), דהא תנן במידות (פ"א מ"ב), שאם היה בן לוי נתפס כשהוא ישן על משמרתו, היו מלקין אותו ושרופין את כסותו, ומשמע דבשעת שינה אינו מקיים מצוות שמירתה, ולכן לוקה. וכתב ליישב, דע"כ לומר דהרמב"ם מיייר דוקא כהן, דאפשר דרק הלויים היו לוקין אם היו ישנים, אבל לא הכהנים, וכ"כ בתנ"ח"ט (שם), דרק הלויים היו לוקין. עוד כתב ליישב, דיתר שי לומר, דלעולם הכהנים בכלל הלויים הם ואף הם היו לוקין כמו בני לוי, וכ"כ הרמב"ם בפ"ה דשקלים (מ"א), ומה שלא הזכיר התנא כהנים, רק לויים, כיון דכהנים בכלל לויים הם, ורוב המשמרות היו של בני לוי, ומש"כ הרמב"ם שהכהנים היו ישנים וכו', היינו בחלופי המשמרות, ולא בשעה שצריכין לישון. ולפי"ז אין מבוואר כלל ברמב"ם דשייך לקיים המצוה בשעת שינה.

תשובה ל"מענינא דשבועתא"

בתשובה לשאלה, איזה ענין רמזו בשם 'רות', שמחמת כן יש טעם לקריאת מגילה זו בחג השבועות.

יעיין בביאור ענף יוסף' על העין יעקב (ברכות ז' ב'), במ"ש בגמ' (שם), מאי רות וכו', דיש מהמפרשים שכתבו דטעם שנקראת רות, ע"ש שנתגייסה ונתוספו לה תר"ו מצוות, דמקודם היו לה רק ז' מצוות וכעת נתוספו עוד תר"ו, ויחידיו עולה למנין תר"ג.

ובברכי"א אר"ח ס' תצ"ד אות י"א כתב וז"ל, 'ולי נראה במה שאמרו ז"ל, דרות נקראת (ר"ל שנקראת 'רות', ע"ש) שקבלה עוד מלבד ז' מצוות בני נח, תר"ו מצוות, ולכן ביום קבלת התורה דקבלת תר"ג מצוות, עם ה' דבני נח, קורין רות"ל'. ומקודם לכן הביא הח"א טעם אחר, 'הורב שמלה חדשה נתן טעם, דבירושלמי (ביצה פ"ב ה"ד) אמרו דוד המל"ה נסתלק בעצרת, והקב"ה ממלא שנותיה, ובודאי נולד בעצרת, ומגילת רות ליחס דוד, עכ"ל'. והנה טעם זה יש לו ג"כ פרק בשם 'רות', והוא ע"פ הא דאיתא בברכות (ז' ב'), דדרשו הטעם שנקראת רות, 'אמר רבי יוחנן, שזכחה וישא רומנו דוד שרונה להקב"ה בשירות ותשבחות', והיינו דהצא רות' רומנו לענין זה.

9 ויבט שכתב בספר שם לתר"ץ אליבא דר' יהודה דקיי"ל כותיה, אבל לכא' היישוב עולה יפה גם לדעת ר' מאיר ובאמור. 10 ודומיא דמתי' של שחר יעקב' זמנו עד פנות, ור"י לא פליג אלא משום דמערס לא אחרת הקרבת התורה לאחד ד' שעות. 11 והבטא בזאת מוט' מהדברים הכתובים עמוטו שבטיות: זו שכבר האריכו רבותינו בביאור סוגיא זו, היקף כולו שנותיה הכתובות, ודומיא דהר"ם שחם חיו, וקבלה מואת גביסית ישראל אלא ישראל, ועל דליתת דוד משנתו, בעבר דר' שמשל מואת גביסית, ושמיא אלא ותתקבל בין ארבעה דורות, שלמו, בעו, בעו, בעו, וישא רות' את כלתא מאת ספר השנים, ונעשה שכל אחד מהם חי עד שילד, כמעשה ושלש שנה, כך כתב הרמב"ם בביבא בתרא ס' ט"ו. 12 ועי' ברש"י ותימא ש' ב"א, שכתב, 'ושלמה הוליד את בעוה רבותינו אפרו, באצוה דר' בעוה. ותימא ש' ב"א, היקף כולו חיותו, והלא חתושו בענין ליציאת מצרים, ומ' שלמונו בעוה מת כבר, והוא היה מביא הארץ, ובועו בעוה שהוא באצוה, כבנייתו לארץ נולד, ומציאתו מוצר' עד יפתח חיו שלש מאות שנה. וחכמים אמרו, בשעה שבע בניו עלו בארץ, מיד מת בעוה, ואביו היה שופט לאחד מות יפתח, דכתיב, וישפט אחיזר את ישראל באצוה מביט לחם. עליו את בני ישראל, שרבו מצינו בארץ מאת ארם לאחד, והלא שערר דוד וכו', ואמר, הלכנו מאה שנה וליד, את הר"ל בועו בו ג' מאות שנה. ויול, על כן אמר ויתן ה' לה הריון, דזמנתינו וראוהו וכו'. 13 ועי' בענין יוסף על התנחומים, שם שחיבתו את חתושו בשני השנים, החל מלידת עובד ועד שנות דוד קודם למוותו, נמצא קושיא לתמונה שם, והיאק עליו דברים אלו בקנה אחד עם המדרשים שיש ינהוג בחיי דוד ודכדלה, ובע"כ שמדרשים

לישון בבווקר הלח חמצי שעה הסימכה לעמוד השרר (עמ"ש) בעמ' פ"ח לענין שינה קודם שחרית, וראה מש"כ בזה עמודי"ה בליווי פ"ה בתשו"י למע"ה [ר] ועל זה אמר ר"א אה"כ א"ה"ג מרן הגר"ש זצ"ל שדניף ע"ה"ה כל הילה, מאשר ללמוד ולישון' וכו' ללכת לשתות חמית'. וראה מש"כ ב' ליון ח"ב עמ' קמ"ד. 6 וכו"כ ב'שית תפלה' ב"ד"ת מהגר"א וייס פל"ט, א"כ תר"כ"ז בשם שחרות ש' ח"א יסי רבי' וכו'. 7 על"י בארחתו רש"י ח"א עמ' נ"ג, בשם הסטייפלר, עמ' נכ"ה הגר"ש' איוערבך זצ"ל, 'דזמנתינו סכולם, אם הנתינים שותים עם סוכר, וא"כ כמו מים, ואין בתו או קפה עם סוכר שום אחר, כן כד הדרך לפתוחם'. והנה במ"ב ה"ה"ל (באת"ב) משמע ומשמרתו בזה מצא, שהוא כן דרך נאות, דנכראה בשעתנו היה כן מבלע שטעם, וע"כ שבעד"ה משמע שיהיה זה מאכל סוכר, ומבואר התנא מהרש"ם ח"ה גם בזמן המ"ב, וכנראה שהיו מקומות עשירים יותר, וענין הנאה בזה תשם במנהג הממקומות. 8 ושמענו בשם הגאון רבי הלל יוסף שליט"א, שאביו הגרמ"מ זצ"ל, שהיה חתן ח"ח, למד תקופה אחרת, אצל פופניר ז"ל, ובפורים היסב על שולחנו, ותקיע ל"ה אצל משלח מונט מהמקילה בפופניר, ובתוכו קביות סוכר, והרביט אותו ל' אצל, לא ידעה מהו זה, והביעה שכנראה זה איזה מאכל חשוב, ושמה לכל ארץ קביות סוכר בצולותיה, כ"כ לא הכירו בו צו"ה"ם. את הסוכר, כי היה זה מאכל עשירים. 8 ור"כ"כ כדאימא ב"ח (רות, דף ק"א ע"א), 'א"ר יוסי בן קסמא, תמיהו אני אם מגילה זה באה אלא כדי ליחס ירע דוד שבא מרות המואביה'.

תשובה ל"מעניא דעצרתא"

בתשובה לשאלה, איזה דבר הותר ביו"ט לכתחילה רק לגדול הדור?

הנה קצתל בשריע או"ח סי' תצ"ח ס"א, ולכתחילה אין בודקין את הסכין לשחות בו ביו"ט, שמא ימצא בו תקלה ויחליטו. וכתב בבח"ל (ד"ה ועכשיו), וכתב הפמ"ג דמ"מ אם הוא רב וגדול הדור, בודק בעצמו שרובט, או משאילה לאחרים כמו שפסק המחבר.

תשובה ל"מעניא דמגילתא"

בתשובה לשאלה, בהא דאיתא בשבט (ו' א', וכן בפסחים י"ב ב'), "ת", שעה ראשונה מאכל פועלים וכו', ...אלא רביעית מאכל כל אדם, חמישית מאכל פועלים, ששית מאכל תלמידי חכמים". היכן מצינו שלכאורה שלא נהגו כן.

הנה נאמר ברות (ז"ד), "ויאמר לה בעז לעת האכל נשי הלם דבפשוטו כיון דכתיב בהמשך הפסוק "ותשב מצד הקוצרים", משמע שהיתה אוכלת עם בועז באותה שעה שהיו אוכלים הקוצרים.

והנה הקוצרים הם בגדר 'פועלים', וא"כ לפי המבואר בגמ' הניל', שעת אכילתן היא בשעה חמישית, וכן אכל פירוש בעלי החוספות כאן, 'לעת האכל. בחמש שעות מאכל פועלים', וא"כ צ"ב, דהא בועז ש'גדול הדור' היה, ודאי שעת אכילתו בששית, שהיא שעת אכילת של תלמידי חכמים, וכיצד סתם הכתוב שהיה אוכל בחמישית הבדי הפועלים.

ואכן יעיון בספר 'זכרון יצחק' (להגרי' הוהלנרטר זצ"ל, לבוב תקפ"ב, עמ' מ"ח), שעמד בה, וכתב ליישב ל"ה המבואר בתרגום ערפי' לעיל (ז"ב), 'ותשב נעמי ורות וגו' והמה קרא בית ל'חם בתחלת קציר שערים', ואיתא בתרגום, וכן אכל פירוש בעלי הפסחא', ולפי"ז ל' מיד', דהא חמש שעות מאכל פועלים, שבאותו היום שבאו לבית ל'חם, בו ביים הלכה רות לשדה, וכן היה זה בערב פסח, א"כ בהכרח שהיו אוכלין כולם בשעה בשעה אחת, לדאחר שעה חמישית לכ"ע אסור לאכול פת, אם לר"מ (פסחים י"א ב'), ולר"י דקדיל' כותיה' (ש"ג א'), אף בחמישית אסור לאכול, אלא רק ברביעית', א"כ להכי סתם הכתוב דעת האוכל' היה אז שזה בכל, לר"ח כמו לפועלים.

ואולם ברש"י כתב, 'בתחלת קציר שעורים. בקצירת העומר הכתוב מדבר', וזהו בס"ז בניסן, ולא בערב פסח, וא"כ הדרא קושיא לדוכתא.

ואכן יעיון להג"ר שאול מאמסטרדם זצ"ל בספרו בנין אריאל (ח"א, בית מועד, לחג השבועות), שכתב ליישב בענין אחר, בדאמת הפועלים אכלו בחמישית, ואילו רות לא אכלה עמהם, רק היתה יושבת מצד הקוצרים, כי לא היתה יודעת כוונת בועז שצויה אותה לאכול, אם נתכוין שתאכל יחד עם הקוצרים בשעה חמישית, או רק עם בועז שיאכל בששית. ובה מיישב לשון הכתוב, ומתחילה אמר לה שתאכל ל'חם', ולבסוף מסיים הכתוב שנתן לה קליל'. ועיי"ש עוד מש"כ לבאר הטעם שאכלו הפועלים לחם ובויעז אכל קליל'.

ואמנם יש להעיר בל"ז, מהא דכתיב לעיל (ז'), "...ותעמדו מאז הבקר ועד עתה", והנה ידוע דסתם בוקר היינו עד חצות, וכה' בברכות כ"ו א' דבני תפילת השחר', אלא א"כ כתיב ביה לשון השכמה, או היבא גבלי הכתוב 'לבקר בבקר' שהיה להורות על שעת, או השכמה (עי' ברכות כ"ז א', פסחים נ"ט א' ועוד), וא"כ כשאמר הכתוב כאן 'ועד עתה', לכאורה הוא לאחר חצות, ואח"כ המשיכה רות לקצור עוד, כמבואר בחובת, ורק לאחר מכן היה עת האוכל, וא"כ יתכן דקושיא מעיקרא ליתא, בדאמת לא היה זה העת האוכל של שחרית, אלא עת האוכל של הערבים.

תשובה ל"מעניא דמועדא"

בתשובה לשאלה, היכן מצינו שיהא נר של יו"ט חמור משל שבת, לגבי מקום ההלכה. הנה קייל' בשו"ע או"ח סי' של"ו א', דאסור להשתמש באילן בשבת ויו"ט, ולכן אם הניח חפץ ע"ג האילן מבעוד יום, אסור לטילו בשבת. ובסי' וע"ז (ס"ד), איתא, "מותר להניח נר של שבת מבע"י ע"ג אילן וידלק שם בשבת, דליכא למיחש דלשכיכה לשקליה מיניא ונמצא משתמש במחובר, אבל אין מניחין נר של יום טוב ע"ג אילן, דשקיל ומנח לו ונמצא משתמש באילן" (וכ"ה בסי' תקי"ט ס"ו גבי יו"ט).

ומבואר, ידש חומרא גבי יו"ט מבשבת, דבשבת מותר להניח הנר מבע"י ע"ג האילן, דכיון שאסור לטטלל הנר בשבת, אין לחוש שיטלנו מע"ג האילן בשבת, ולכן אין להניחו שם אף מבע"י.

תשובה ל"כתב חידה"

מי אני: [בן עבד אבי דוד]."

דמות הקשורה: רות ד' ז', "ותקראנה לו השכנות שם לאמר לך? לו לנעמי ותקראנה שמו עובד הוא אבי ישי אבי דוד".

מאות שנים ארכתי – ששית האריך מאות שנים, שחי יותר מארבע מאות שנה.

שישי חי יותר מארבע מאות שנה, כדאיתא בבר' צ"ד ו', "... דוד כתב בו קריבה, (מ"א ב') ו' ויקרב ימי דוד למות, לא הגיע לימי אבותיו, בועז ועובד ישי, אמרו חכמים יותר מד' מאות שנה היו חייו, דוד לא חיה אלא ע' שנה לא הגיע לימי אבותיו לפיכך כתיב בו קריבה, ופשוטו דברי המדרש הוא, שבוועז עובד וישי חיו יותר מארבע מאות שנה, אלא ססיום דברי המדרש 'היו חייו', אינו מובן, שהרי מדובר על כל השלושה, והיה צריך לומר 'היו חייהם' וכדו'. ובאמת בילקוט יהוה קפ"ו הובא גירסה חזו', "בועז עובד, ישי, אמרו רבותינו, יותר על ארבע מאות שנה חיו". וכן כתב במג"כ ש"פ דברי הילקוט שי לגרסו 'היו חייהם', וכתב 'ופירושו משמע בילקוט מלכים, שכל אחד משלשה אלו היה חי ארבע מאות שנה".

אכן יעיון בתחומא ויחי' ב', שיאתא שם כן קריבה בתוספת תיבה אחת, 'ויקרב', אר"ל, כל מי שנאמר בו קריבה למות, לא הגיע לימי אבותיו. דוד כתיב בו קריבה, שנאמר ויקרב ימי דוד למות לא הגיע לימי אבותיו, בעז ועובד וישי, ועובד, אמרו רבותינו זכרונם בריב"ה, יותר מארבע מאות שנה חיו, ודוד לא חיה אלא שבעים, לא הגיע לימי אבותיו, לפיכך כתיב בו ויקרב'. הרי בהשפעת תיבת 'ועובד', משתנים כל דברי המדרש, שלעולם בעז עובד וישי הארכו ימים יותר משבעים, ורק עובד הוא זה שהאריך ארבע מאות שנה, ולא בעז וישי.

וכבר הארכנו בסוגיא זו בגליון מ"ה, לפרשת בהעלת תשס"ח ובגליון ע"ד, לפרשת יתרו תשס"ט, עיי"ש ותרזה רוב נחת, ועי' בהערה 11.

ומשיח ילדים יוכיטי – שיש זכה לילדים משתי נשים, מנצבת בת עשאל ארז רוב בני ומאשה נוספת.

שישי זכה לבנים רבים, שהיו לו שמונה בנים, כפשוטו הפסוק (ש"א ט"ז ו'), "ויקרב ישי שבעת בניו לפני שמואל ויאמר שמואל אל ישי לא בחר ה' בצלה. ויאמר שמואל אל ישי התמו הנערים ויאמר עוד שאר הקטן והגה רעה בצאן ויאמר שמואל אל ישי שלחה קמני כי לא טבב עד באו פה", הרי שיחיד עם דוד היו לו ישי ושמונה בנים, וכן לכאורה מפורש בפסוק (שם ט"ב), 'וידד בן איש אפרתי הגה מבית ל'חם יהודה ושמו ישי ולו שמנה בנים והאיש בימי שאול זקן באגונים'.¹⁸

אלא בפסוקים הללו לכאורה נסתרים ממנין בני ישי המזכירים בדחי' (א' ב' י"ג - ט"ו), 'ואישי הוליד את בכרו את אליאב ויאביב השני ושמיא השלישי. נתנאל הרביעי רדי החמישי. אצם הששי דוד השבעי', הרי שיחיד עם דוד מנה הפסוק רק שבעה בנים לשישי.

וכתב הרד"ק בדחי' שם ביאור הסתירה בין הפסוקים, "...אלא הנוכח שהיה לשישי בן מאשה אחרת", ובספר שמואל מנה אותם כולם בכלל שאמר שבעת בניו ואמר (ש"א ט"ז י"א) עוד שאר הקטן, ובאזכר נכח השבעי שהיו מאם אחד עם דוד, וכן מירש אותו והכח "ו אברהם בן עזרא...¹⁹

אכן רש"י למד אחרת, שבש"א י"ז י"ב כתב, "ומה שכתוב בדחי' אצם הששי דוד השבעי, ולא כתב יתרו, יש לומר שאחד מת בלא בנים ולפיכך לא כתבו שם, וכן כתב הרד"ק בדחי' בשם י"א. ובדחי' כתב רש"י, "דוד השבעי. מלא יו"ד, ממני כבודו של דוד, ועתה מצא המרגלית, לפיכך לא מנה השמיני אליהו".²⁰ ועי' ע"ב הרד"ק בדחי' שהביא את דברי המדרש תהלים (ק"ט ע"ב, פסוק קמ"א), 'צעיר אנכי ונבזה וגו'. צעיר היה דוד, והלא אליהו השמיני, וכן הוא אותם דוד השבעי, אליהו השמיני, אלהיה הוא אחיו, אלא שהיה עושה עצמו קטן...²¹ וכתב: "ובמדרכי יש הבן השמיני היה שמו אליהו", ומוסיף ומבאר את דברי המדרש: "והוא הנזכר בניגמיה דוד (דחי'א י"ז ח'), ליהודה אליהו מאחי דוד, והוא היה קטן מדוד. ומה שאמר (ש"א י"ז ד'), וידד הוא הקטן, על שהיה מקטין עצמו קראו קטן".²² וכע"ז ביאר במצוד"ד.

עוד כתב הרד"ק שרבינו יונה כתב, שדוד השביעי הוא כמו השמיני שהרי היו לו שבעה בנים מלבד דוד (עיי"ש מה שהקשה עליו).

ונצבת בו עדאל היתה אמו של דוד,²³ כדאיתא בב"ב כ"א א', 'ואמר רב חנן בר רבא אמר רב, אמיה דאברהם... אמיה דדוד', נצבת בת עדאל שמה...²⁴ וא"כ היא הייתה גם אם שאר ששית, או שבעת אחיו וכדלעיל.

וכאן המקום לציון לדברי ילקוט המכירי תהלים ק"ח ח"ה, שאיתא שם, "ישי היו לו ששים בנים גדולים", ולא מצאתי לו חבר'.

בכל ישראל נקבעה הנהגה – שכלל ישראל נקבעה הנהגתו של ישי, שהיוצא למלחמה כותב גט כריתות לאשתו בכדי שלא תתעקן.

שכלל ישראל נקבעה הנהגה שכל היוצא למלחמה כותב גט לאשתו, כדאיתא שבת י"ז א' (וכע"ז ב' ברכות ט' א' - ב'),

"דאמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן, כל היוצא למלחמת בית דוד כותב גט כריתות לאשתו (על תנאי, שאם ימות תהא מגורשת מעכשיו), ופעמים שהוא טורד צאתו, ושולחו מן המלחמה - רש"י, שנאמר (ש"א י"ז ח'), ואת עשרת הירצי הקבל האלה תביא לשר האלף ואת אחיך תפקד לשלום ואת ערבתיכם תקח. מביא ערבתיכם, תני בר יוסף, דברים המעורבים בינו לבינה (היינו קדושיין - תקח - הכלל על ידי גט שתיא להם מן המלחמה - רש"י).²⁵

והנהגה זו של כתיבת הגט בכלל היוצא למלחמה, היא מהנהגותיו של ישי אבי דוד, שהרי הגמ' דורשת זאת מהפסוק בו נאמר ציוויו של ישי לדוד בנו שיקח את הגט מאחיו, אלא שדוד למד מן מאביו והנהיגה בלתי ישראל, וכופרשי' בכתובות שם, "דכתיב. במלחמת שאול, ואת אחיך כו'. דוד למד משי אביו להנהיג שאף היוצאין למלחמותיו עושין כן". וכע"ז כתב הריטב"א שם, "ואת ערבותם תקח... ואף על פי שהיה יוצא במלחמת שאול, מכאן למד דוד והיה מנהיג כן בכל מלחמותיו²⁶ לכל היוצא בהם שיעשה כן בצניעה".

והנה זו היא שיטת רש"י שהנהגה זו נקבעה על ידי ישי אבי דוד, ואילו הבעת"ש בבמדבר י"ב ל"א למד שהוא תקנה קדומה מזמן משה, שכתב, 'חלוק... והיינו דאמרין כל היוצא למלחמת בית דוד גט כריתות כותב לאשתו, שלא תזקק ליבם ולא תצטרך לחלוק על גט היבם. ושמינין מכאן שגם עשה כן וממנו למד דוד. וזהו ועבר לכם כל חלוק, פירוש חלוק הגעל'.²⁷

ואולי אפשר לומר שאין מחלוקת ביניהם, שלעולם זו תקנה של משה, לא מזמן משה ואילך מסיבה מסוימת בטלה התקנה, וישי אבי דוד חידשה ביחס לבני ביתו, וממנו למד דוד לתקנה בקרב ישראל. ועי' ע"ב ב'חתי"ש כותבות שהאריך רבא מה תיקן משה ומה הוסיף ע"ב תקנתו²⁸, עיי"ש ותורה לרוב נחת. ועי' ביאור נפלא בזה בגליון נ"ב, פרשת מטות תשס"ח, ד'בדר תורה".

בימי בני שמנו נתבייתי – שהנהגתו זו של ישי לכתוב גט כריתות לאשתו לפני צאתו למלחמה, נקבעה בישראל בימי דוד בנו שמנו ונתבזה אביו.

שהנהגתו זו של ישי לכתוב גט לפני צאתו למלחמה, נקבעה בכל ישראל בימי דוד בנו, כדלעיל.

וישי נתבזה מדוד בנו, כפשוטו הפסוקים בשעה ששמואל בא לביתו למשוח את מבני דוד, (ש"א ט"ז), שאחרי שכל שבעת בני ישי עברו לפניו והוא אמר שאין לו עוד בנים, כתיב (שם י"א), 'ויאמר שמואל אל ישי התמו הנערים ויאמר עוד שאר קטן והמה רעה בצאן ויאמר שמואל אל ישי שלחה וקחנה כי לא נטב עד באו פה', ואיתא בילקוט המכירי תהלים ק"ח ח"ה, "... וישי ובניו היו עומדים ברתת ואימה, אמרו לא בא שמואל אלא לבנותינו ולרודיעו לישראל שיש לו פסול...".²⁹

וזכירות אלו הם מלבד מה שנתבזה בדוד מעת לידתו, כמבואר באירכות בילקוט המכירי שם.

שר הייתי ובבית דודן יושבתי – שיש היה שר וישב בבית הדן.

שישי היה שר בישראל על ששים רבוא, כדאיתא בברכות ח"ח א' וכע"ז ביבמות ע"ו ב', (ש"א י"ז י"ב) והאיש בימי שאול זקן באגונים. אמר רבא ואיתימא רב זביד ואיתימא רב אושעיא, זה ישי אבי דוד, שיצא באוכלוסא ונכנס באוכלוסא ודרש באוכלוסא. אמר עולא, וקייטין אין אוכלוסא בבבל. תנא, אין אוכלוסא מפתחה מששים רבוא'. ופרש"י (ביבמות), "באוכלוסא שר על סי רבוא".

ואף יש בבית הדן, כדאיתא בירושלמי יבמות ח' ג' (מ"ח ב'), "שנכנס לבית דינו של ישי...", וכדלהלן. ועי' בילקוט המכירי תהלים ק"ח ח"ה, שהיה ראש סנהדרין.

ואת בתו נתתי למי שגיימתי – שיש נתן את בתו אביגיל לאשה ליתרא הישמעאלי שנתגיר בבית דינו.

שירא הישמעאלי נתגיר בבית דינו של ישי, כדאיתא בירושלמי יבמות ח' ג' (מ"ח ב'), וכע"ז בר"ר ד' א' ומדרש תהלים ט' י"א ועוד, "כתוב אחד אומר (ש"ב י"ז ח'), ושמו יתרא הישקאלי, וכתבו אחד אומר (דחי'א ב' י"ז), יתרא הישמעאלי. רבי שמואל בר חננין אמר, הישמעאלי היה ואת אמרת שיהא רבי שנכנס לבית דינו של ישי ומצאו וישוב דורשו (ישעיה מ"ה ח' ב'), פנו אלי והנשועו כל אפסי ארץ (אף אומות העולם ישועו - קרבן העדה). ונתגיר...".³⁰

וישי נתן ליתרא את בתו אביגיל לאשה, שהרי היתה אשתו כמפורש בפסוקים (ש"ב י"ז ח'), 'ואת עמשא שם אבשלם תחת יואב על הצבא ונקשא בן איש ושמו יתרא הישקאלי אשר בא אל אביגיל בת נחש אחות צריפה אם יואב', וכע"ז בדחי' (א' ב' י"ז), 'וְאֲבִיגַיִל לְדָדָה אֶת בְּרָתָא וְאָבִי עֲמֵשָׁא יִתְרַ הַיִּשְׁמַעְאֵלִי, ואיתא בירושלמי שם (וכן ע"ב ר"ר ועוד), שהיא נשאה לאחד שנתגיר, ונתגיר ונתן לו את בתו".

אכן יש לציין שרבתן שם (ועי' ע"ב ב' יבמות ע"ז א') ועוד הרבה), חולקת על דרשתו של רבי שמואל בר נחמן, ודורשית שישראל גמור היה, ונקרא הישמעאלי משום שהנר מנתני כישמעאלי ונעץ את החרב בבית דינו ובבית המדרש ואמר או אהרוג או אהרג עד שיתעקן. היתה ארת ההלכה מקובלת לו מבית דינו של שמואל הרמתי, שכן עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית, ומי שיטבל הלכה זו, אתאי דא רשוי כותב. ואכן בזכותו נקיימה ההלכה בבית המדרש ונפסק כן לדורות עולם.

¹⁸ ושבתי שאולי היה כתוב שם שיהי לו ח' בנים, ותחלה למדיפס ח' בס' 18 או שממנת ריבוי הדיו היא רחא ח"ה ח' ח', וגאור, מכן כהדפיסורו במהדורה נוספת כבר נתב' 'ששים'.

¹⁹ וחללה לא באתי לערער על דברי חז"ל שכל דברים כגאלי אש, אלא כתבתי הדברים על דבר יתכן, מאחר והוא חידוש שלא מצאתי לו סמך, ויש מקום לשערות המצאה בזמניהם טובא.

²⁰ וכחנה התיי' בשבת ובכתובות שצריך לומר שהתגאי הוא שאם לא ישוב בסוף המלחמה היה הוא גט מזמן כתיבתו, ולא דוקא אם ימות במלחמה, אלא אפילו אם נשבה.

²¹ ור"ת כתב שאינו מרשע על תנאי אלא מרשע למיבי ידע שום תנאי, ומוסיף וכותב שיש והיו בנותיו של ישי, כדאיתא בב"ב י"ז א' ועוד הרבה.

²² ולא מצאתי מקרא זה בשום מקום, אלא רק את חלקו הראשון ב'דוד השבעי', בדחי'א ב' י"ח, ואולי אפילו לא היה שם מוכרשם כלל.

²³ עיין בברכי יוסף אורח"ח סי' ק"א שהביא מקובץ ישן נושן כתיבת די על קלף ובו פסקי הלכות מרבוותא קמאי, שכתוב שם בתו"ד, שאשתו של ישי

שמה היה הצלפוניתי, והקשה ע"כ שבב"ב ש מוכרש הצלפוניתי היא אמו

של שמשון ואשת מנחם, ואילו אמו של דוד היא נצבת בת עדאל

16 ופרש"י ס"ז א', "אמיהא דדוד. לפי של אמהות של מלכים כותבות בנביאים,

הוצרך לפרש שם גם דוד".

17 והנה בגמ' שם איתא, "למאי נפקא אמניא. לתשובת המינים", והביארו

בזוהר חגי' הגמ' הוא אפי' שפרש"י שם על שאלת הגמ' 'מאי קמ"ל' ש'אבצן

היו בעי' "כל מירוש' יש דבר ומא' לומר מירוש' עם מצוה מאכא", הביארו

בתורה הגמ' שפרש"י, "שאלין כל יותר באלו מנישים אחרות כדפרשית

טעמא, אמר משיבין לך שמסורו לו הרבאנאים, עם פה".

18 וביאורים נוספים מצאו בדברי הרבאנאים, מה יש בדיעתי לא לתשובת

המינים. רבינו גרשום כתב, "היערו ויכירו שלא נכחד דבר ממצדדי ראיית חכמים".

19 וה"ל מיגש כתב ברך דודן נוספת, "היערו ויכירו שלא נכחד דבר ממצדדי ראיית חכמים".

20 נפקא מיניה, לתשובת המינים שאינו מרין בתורה שבעל פה אלא בתורה בכתבת

והו' ודו' היא השתובת, שאומה דודי אילתה הילקוט מניו היו עליו דבר דה' את

מכאן שאתם מורים שום שהוא מקבלה, הודו גם בתורה שהוא עליו פה, וכל

דבר שבידועי קבלה".

ועיון בישיבת הקדמונים שהביא אברהם אבי"ד (והוא רבינו אברהם

ב' י' תצחק מרבונית בעל פה האדסול) כתב, "שלא אילן הכותב ראיית ספריים

21 ומכרחה דאית בתו כלפא, וכך מצאתי: לחן לפני שאלתי, אמור י"ז פעמים

מאמלתי בני כרובי... אם תרצה שיעשה המקום הפלתי, (אמרו) אמר של דוד

[נצבת] בת עדאל, עשה למען שמך עשה למען ימיון עשה למען מקדשך עשה

למען משיח צדקך עשה למענך לא למעני, י"ז פעמים".

סיפור השאלה בעידו?

בימים הם אלו שלקחו מקו טוב לעצמם את אחד ממאמרי חז"ל הקדושים והטורח, והסתדרו למי ליל לרצום ולעודד בנתיבותיו אותו מאמר משמש עבורם כתמורה המראה להם את אורם, ודוחף ומתמרץ, מעידך ומדברך ליעת את הארץ אשר ילכו בה והולכים אשר יעשו. כלל שמלרות זה, הצהירה המה בדקיק בתורה ודבריה חז"ל והתעסק לנאמם, בכל זאת, המה צריכים להזהר גדולה עוד יותר להתדבק בתלמידיהם כפי שישמם להם מורה דרכם ומלמדם באחרות האותיות, ואחרת הם יכילו השתבש רבות עם אותו מאמר חז"ל, ופרישם כתאות ואוות נפשם, ויתר לחשוב והאמינו שבהם הדך ובמסילת העולה בילק.

טרופן ארבעמאותמ"א בחר לו כאבן פינה היסטורית לחיבת חז"ל, את אחד מדברי רבי טרופן (אבות ב' טו'), שהוא היה אומר, לא לעיל המלכה למורו ולא אתה בן חורין ליבטל ממנה", שעל אף שישנם אחרים שבי שאין ביד האדם להשליש בהם את פעולתו, בכל זאת מינו בן חורין להבטל מהם ולהמנע מעשייתם, ועל כן נהג טרופן לעזור ולסייע בכל מיני מצוות, ושמש כמנהל ביתו ודעה הונושיה ואף לתמיכה וסעד לכל מי שזקק ואף היה בעצרו והקה.

שהיה לה על לשונו של טרופן, שאולקו. והנהגה זו של טרופן, שהיה מרמז המשנה (רבינו ר' עובדי' ועוד), המבארים ומפרשים שרבי טרופן בא למדמינו, שלא תעלה לה דעתו על אדם שאינו רב ולא יכל למורו את התורה, ועל כן "מה יתרון בעמל מה אועיל יגיעתי. ידעתי שעל לעיל לומר,הי אחר שבתורה אתה עמל קיימת מצות בוראן". ועל זאת, "ולא אתה בן חורין להבטל ממנה. שלש את האמר הוהיל ואני חיב למורו את המלכה, לא אקצב את עצמי ולא אמורז בכל יום שעה אתה. לכן הרב, בן עבד קוני אתה לעיל להגות בה וימס ויללה, ואז תצליח את דרכך ואז תשכיל".

אם טרופן היה לומד את דברי המפרשים על המשנה, היא זהו לא היה עוזב את מקור המילה חיים, את ה"יתן הן עול" אדמות שאילו זכינו יושבי סביב החמנוני בבית המדרש העמלים בתורה, מחמת משכנותיו שהיו אותם וכן סביב ליתות ראש ושיבה גדול, אם כן הוא הולך בתלמודו. ומשכנותיו אלה מהו הרב וילק, אם הם היה מתבונן עד כמה תועלת רבות בשכונות העצירות בהם שקד על התורה, ומי רבים סכיניו לגדול תורה וימלה, ומה היה הנוסח את בית המדרש ואת ימי האהרש של למדל התורה. אלא שדוגמתו שאף אחרות חוסר הצדקות היא אלו שסתירותיו ודחירותיו לצאת עמל המדרש. וממדת כן חלה לו לחפש ולתור את החז"ל והרק, הנהגה היתה להסתפק במועט, ב'הושענא שלש שעות', אותם קבע ללימוד תורה בכל יום.

כמסופר עליו לגדולה והתעשר בשל כך, פעמים רבות חשב להסתפק היגיעה היתר בה ישכב ללבוית המדרש בקביעות מושך כל היום כולו, ולא להמשיך להשתעב באותן שלוש שעות שקבע ללמדו רב ברע, שהרי יש לו מומן רב בכדי גרסתו ופרנסתו גם ביתו גם אם יזכה ה' באריכות ימים ושיעב. אלא שהירחוק שלוש שנים מעבודתו על מלך התורה בכל היום, היא זו ששכחה אותו בחבלי השואו עוד ועוד ותוכיכו בעיל המסחר, והירחוק עוד ולהכפיל ולשלש את ממונו ורבו.

באותו עת בה זכה לשירותיו המופלגת, קבע לעצמו זמן קבוע לעצמו בכל שבוע, לא אתה יכל להיכנס אליו למשרדו ולהתרימו לדבר מנוה, כאשר בלדך כן מנהג לפקיד הדקות של את גוד מסמכיו/ע"ה את מידיו והקובע, שאילו היה פונים עם המסמכים המאשרים את פרטי המקרה והמבטלות הרבנים, היה חסר וממנת את הדברים המאשרים, ולאחר מכן ניתן להכנס אל טרופן ולכוננו שישתתף באומות במצוות רבות.

בכל אותם פעמים שהיו באים אליו ראשי ישיבות ורבנים ואף תלמידיהם תכנים ועבלי תורה, היה משתדל לכבדם בביר גדול עד מאוד, ובכל עת היה נותן להם גבלה הנונה יענה' והמוכדת, שכחשו שיש ושמה על דעתו לקנות חלק ונתלה בתורת ה' ועמילי. במשעיו אלה הרגיש טרופן שהוא קצת בכפר על ניתוקו מצעף החיים וביציאתו לעולם החולין של ה'ביענים'.

כמצוי מאוד אצל גבירי, שב אחד יש לו את המצוה שלו, שלצרוכה הוא תומך את ביתו בעל גינה. הוא נתון בעיקר כוללית השני לישיבות, השלישי לתלמידיו תורה והרביעי להכנסת כלל החמישי לאלמנותו שלימים יתלמידי, השביעי למסודות וחסד והשמיני לארגוני פרואה, השמיני להכנסת ספרים הישערי לספרי תורה, וכן כל דה, כל גביע עם המצוה אותה הוא רואה כמשובה לקה וישיבתו יותר לליבו. מידעיו ר' טרופן קבע לעצמו על מצוות, האחת סיוע לקה תורה וישיבות וכוללית, והשנייה, ועודו ולהכנסת כל'.

אתה יסופו על שני חלקים, כמסופר עליו וישב עם דן מזכירו ומחשבים מה נטנו ונטנו באותו יום, ועוד שאר דברים הקשורים לחלקה, היו השנית של משכנותיו יחידו על הקושי הכללי הגדול שיש לעמילי תורה, ובמיוחד לרבן שליחיהם עמילי לפרקם, ועוד יותר לאלו שהיו חנו אותם מנחת שמים של בנות צנועות ויאות. נתון כל הדברים היו חושבים היו על יעונות שניתן לקדם בבית הלך המורית את העול העצום של גינשוף ארצה, אך לבלל יעונו עם מנחת ביה לא העניע. כמסופר שוחח על כך עם חבר מרעים, טעמו לו חלה שאותה הנהגה שהרבים עזרויה ומסירתיהם לילדיהם בירשתיה דורה, אינה מונעת כלל וכלל שירי אפילו צאלם בארצות הברית, אם צאל העמילי לפרנסתם, מבטל בלא מקובל שדרכות יעילי לרוב עניי, אלא רק שיתבן 'קעטי', השתתפות בשכירות והוצאות חודשיות למשך כל שנים, ומדוע שיתבן חלקם של היושבים בארץ הקודש, שאינם ומקבשים ממספניו בשביל לרבות לילדיהם ידירות, מה שאנו לו עושים.

כבר בעבר הקודש טרופן דבר, ועל כן היתה לו תשובה מוכנה וניצחת לחבריו. וארשית טעו, שהתבר מזירות הירעה עלי לאדם שאחרות לשכ בשכירות למשך שנים ארוכות ברוגע לעבור, לעומת המצב בארץ הקודש, שרוב הסוברים צריכים את עצמם או שניתנים לעבור במקום מלוקם, שכמעט של מציא דירה העומדת לכשירות לימים רבים, עם אה מצאת המצא דירה כוז, בעלי הדירה אינם מועינים להשתייח למשכנות ברוכות ילדים, כן שהמציאות של הדור בארץ הקודש היא אכן המנותק את דרך חוריהם הרחיבה.

זאת ועוד טען שר' טרופן, אם ובדוק מה הם אחוזי בני התורה בקרב יושבי הארץ אזו לעומת יושבי ארץ הקודש, הם רובם ממשכים לשקוד על תלמודם שנים רבות לארץ ונישואיהם, לעומת המצב העונן אצלינו, שלאחר כעשר שנים מתיישבין, אין את רוח האש ספון בבתי המדרש והשכונות בתורה בכל עת. שלאחרונה המציאות בה אין לאדם דירה שכלו ויהיה אף לטכס מנבל כל חודש לשכירות, ואז זו שמוציאה את הדור הצעיר מבית המדרש אל עול העבודה והעסקים.

רבות חשב טרופן אודות קושי גדול זה ועל אופני הפתרון אליהם ניתן להגיע. היה זמן מה חשב יחד עם חבריו עובדי מלארן כמו משקיעים ולחקים שכונה גדולה עם כאלפים ידיות ויהיו באחת מערי ארץ הקודש, של בתמיכה בה ויטכרו רק לשומרי תורה ומצוות, שכירות לטווח ארוך, כל שלח התכנן כפתרון לטווח ארוך למקום דור או לילדיו, ויש לטכס שם דירה עד זקנה ושיבה. אלא שהשקיעים הביורוקרטיים הרבים בהם נתקלו מאת השלטונות בארץ הקודש, המה מנעו את החתולה של פריקט. היא גם פעם ששערו על רעיון נוסף, של רכישת בית ענק ולבנות עליהם שכונה גדולה, שהיה הדורות ימכרו מנוחה יקרון, כפחות ממציאת מאמרים הרחיק, ובכן יוכלו חלקם מאלו על החרים המשיגים את לילדיהם. אך עם פרויקט זה נתקע עם חתוליו, כשדוער להם שמחיידי הרבנות הגבוהים בארץ הקודש אינם ממתת רווחי הקבוצה העצומים, אלא בעיקר מחמת המיסים הרבים שהשערוזובה זה.

ארבעמאותמ"א - העובד בלא פחד. מאמכתיכע - הדבר וכו' מהשעור. פארטישאנעונון - הקולט ומבין מהרה.

אזכור אה בני החשפה איילוד הפרזה עם פרז"ל. ועוקש על כך לצד עוקש, כן שיתור זול לבנות בארצה' או בארצוה בית פרטי בעל עשן מפלישם של אחד מהם יותר ממה מטר, על פני בנייה בארץ הקודש של דירת שלושה חדרים קטנה בששת שמונים מטר, בנינו עם עשירים שכינים. **בדיקת** התנונית על ידי זממחים לדבר נודע, ולו שמונת המצב בארצות הברית בו ניתן לרכוש ממדינה קרקע לבניית דירות משולמות במחיר של דולר לירה, בארץ הקודש רואה השלטון פקרישית דירה כמנוצח ומתור על כן הם גובים בעד הקרקע לדרה בנין משותף י' עשרת אלפים רוע י' ממוחית אף! ברוב המקומות בארץ הקודש הם גובים על הקרקע בלב סכום עוקש על למעלה מחמשים אלף דולר. למעט מקומות מרוחקים בהם גובים לכל הפחות עשרות אלפים דולר ועד שלשים אלף דולר לקרקע על דירה, ואת המדל לכל המיסים האורגוניים שישנם סביב הבניה והאיוריים והמיסים השיריים והקפיצין על כל מוצרי הבניה, כן באומדן זהיר העלו הממוחים שלמעלה משבעים אלף מחמיר הדירה, והיא עבור קופת השלטון, כן שזה מאוד קשה להקיים פרויקט שכזה ולהצליח לו ידו לחסוך ולהקל סכומים גדולים.

הקושי הרב שישנו ליושבי ארץ הקודש סביב מחמת נישואי ילדיהם מנו טרופן מנוחה. במשך שנים רבות, באחד העימה רעינותיו ועל לעודו חסיד, ובסופו על דבר זה יציא ממה דבר מועיל. באחד העימה החליט טרופן, שישכר מאוד בער פרויקט שיתן פתרון לכן, אלא כדבר בר טרופן שלא אף מילאנה למורו ואינו בן חורין ליבטל ממנו, ועל כן יש להתמקד בנתיבות חלקי עמילי לחלק המצובר, ועל כן היפס אתר ועינו טוב ומתאדם. אלה המינים נתן לו ר' עוין מיוחד, והוא שכירוע חלק מהקושי בנישואי הילדים הוא בהוצאות החתונה שהם עולים ללבו עשרות אלפים לל צד עבור מספר שעות קצרות של ליל החתונה, ועל כן חשב בליבו, שאם יוכלו לחלק על ההורים בכמותיהם כאולמות החתונה, הם יודו בדול מאוד.

הקושי של היה, שיהיה בנין ענק שישמש כאולמות שמחות, ויחולק לכמה אולמות, שכלכל יום יוכלו להעיר בו שלש או ארבע שמחות, והמטבח במקום יעמוד תחת השמחה של שכרות וזיעה ומקובלת ציבור היראים, והנהלת האולם יעבדו בסיכום עם שאר בניי מלאכה המקובשים לחתונה, כתזמורת וצלם ועוד, והיות לכל הוצאות של בניית העליון ועליון של ידו, ההורים יצטרכו לשלם רק עבור הוצאות המזון ועוד הפועלים הצריכים למעלה, כאנשי מנהל ומשרד, מבצילים ומצליים, מנקים ודביקי תחוקה, כן שההוצאה של הנהגה מותרת תהיה למחצה של רובעי לעומת האולמות האחרים.

הקושי שיתר ועל השבילים להקים פרויקט שכזה צריך ברבה מרובה שהכל ילך עם הד יתורטן עוד ובמיוחד שהיה לו ידע בדקיסקט, והכיר וידע את דברי רבי יתון הגד (כ"ט ב'), שכן באביו נתן לו מעות רבות לאבד, שישכרו מפעלים אצל ישב עמיה, ואף שהנמו שם עממיהה שמדובר בארץ מיוחד, לכל זאת אין צורך יוצאים ממשוטטו של נמרה, שתישכרו מפעלים אלו עומד עליהם מספיד את ממונו, ועל כן לקח עמוי כמה ימי חופשה מנונדיתו שכן לארץ הקודש נכנס לפני מן שליט'א, הגיעו פניו את רעינו, ולא ראה שכן חדר בניינו נכנס לפניו, ואם כן, ביקש את ברכתו ואף את עצתו היאך יוכל להוציא את הדבר מהכח אל הפועל.

מרו שליט'א שקל בדברו שקול כמה שאלות, ולבסוף חורה לו שהדבר הטוב ביותר הוא לקחת איהו שהוא עסק המכאיף להפעלת פרויקט שכזה, ולהקיים מעלי ועדה של שלושה רבנים של פיהם היה ישק לו דבר, והרבו ש' יצליח דרכו שיועיל לעולו וסיוע לרבים, והי ישק לו כנמולו והטוב שיהיה לו את טוב וחסד כל המינים.

לבקשתו של טרופן שהיה והוא אינו מכיר את הרבנים כאן וברואי שלא את העסקנים, על כן שמון שליט'א יבחר ויקבע את שלושת הרבנים שהיו בוודקו בו העסקן המבוקש, ושיבין מון שליט'א שישבו אליו להחליט, למרות שכמסופר הגיע בעיקר הנקובה שמון שליט'א אמר לו, היה כבר נבוקים בשש רבנים שהחזיקו על ידיו מן שליט'א, ששנים מהם משמשים כדיונים בעלי ציבור, ואחד מהם היה נסיון רב בעיניו כשרות, יחד עם יסוק עיקר דעות בתחום הצדקה והחסד, ועל פי בקשת מן שליט'א הם יקבלו על עצמם להקים ולקדם את הרעיון שיוכל להעיל תועלת רבה לחיים מאות ואלפי שנים כאלה משכחות חמונתים בכל שנה ושנה.

זאת באותו יום של טרופן עם הרבנים והציע בפניהם את פרטי רעינו, כשהוא מסופק ואומר, שהם ישקלו וישבעו על הדבר, ויסד לחשוב מה היה הדבר הטובה ביותר להוציא ואחר אל הפועל, באותה פגישת טוב, שלמעת עתה העסקן יתור אחר מגרש לקניה באיזור באתים, ולאחר רכישתו יתחיל מינו בתוכניתו ובבינה, ובמשך זמן יוכלו לחשוב יחידו על הדרכים הטובות היאך יתקבלה את העסק, והמה הרעיון הפרטיקטיווי שלעמית שמתח במקום, וכל מה שיצריך דולר דבר, לפני יציאתו סיוע סכום עם הרבנים שלחם פיראוש המגרש יוסיכום על מחירו, הוא יעביר את הכסף בהצרכה בנקאית, כמו כן אמר שיפחשו חשבון בנק מיוחד עבור מצוה מיוחדת זו, וסבות הולכות תהיה לרבינים בלבד, והוא יפקיד בו ממפע לפעם סכומים פני ציטריכונ, יחד עם תפקיד העסקן ידאג להקמת מנותה מיוחדת לבנין להפעיל פני הקומה בראית עתת שתסתיים בנייתה.

בהרשעה מיוחדת של סיקוף חור טרופן לביתו, וכעבור שבועים שמוצא מגרש מאתיים עממיה למכירה שניתן לקבל עליו ושינותו לבניית אולם שמחות, ובתוך פחות שבועים נוספים בר כרשו את המגרש והחלו בקידום התוכניתו ושינויות הבניה. במחצית השנה האחרת כמן שקבלת את כל הרעיונות, החלו בבניית הבית ולדור חסדו ולשמחה. למשך כל תקופת הבניה העביר טרופן בנין בתורש סכומי עתק כפי שסוכום, ובסיעתא דשמיא מיוחדת זכו לסיים את הבניה כשנה אחת וחתימה.

במקום האחרונה של הבניה קבעו ועדת הרבנים את הכללים והפרטים היאך הנהל המנותה ויהי יזהו אבי עלשות שמחות באולמות שבנין, והיאך יעשה כל דבר אחת מקודדות בהם שטרופה הרבנים מהלכה רבה בהדרתת העסק שניהל את הפרויקט, היה דבר סנונו בעלי המלכה ויעבדו ידו עם הנהלת האולם הרבנים ביקשו שיקחו בעלי מלאכה שהם מקצועיים אבל יחד עם זאת יהיו מוסמרי הנהרה והמצוות, ולא מאותם גערים מנומרים מהתורה וקיום מצוותיה. שמלבד מה שצריך להדריך עובד שטרופה והצו המצוה על פניו אתה עדיין לא נוסר וזהו מלל מרדן 'עמי', כאשר מדובר בכללו שיש להם הופעה יחידה והתנהגות פחותה, בדרך כלל הם מתיארים את הרבים, שהחלשלים לרובים מינה את חוסר דרכם הקולקלת, וסנונו דירובם ענה ושאר דברים עילי.

כללם אלו היה על הצלמיה ואנשי התזמורת, שלא יהיו מאותם נזבתי העשנים, אינשי אלא מעלי, שלפעמים חוזותם היה שומרי תורה ויפועל המה הממוחדיים מדרדיים את הציבור אל עברי פי פחת בטגונו של שירים קובלים, צורת התמורה שחצנית הלקוחה מתרבות אנשים חתאים, מגוריעי אומות ועמים, ופעמים רבות שכללו בהם גם אופן הרעשתו והן החתשובות בעול המנוגד. ואכן כלל הדברים עשו כדבר הרבנים, שלקחו רק עובדים שומרי תורה ומצוות, למעט לשני עבודות שכל אחרון תחוקה, שהם נרדשו בעלי נסיון רב, ובאותה עת לא נמצאו בעלי נסיון שומרי תורה ומצוות, על כן נאלצו לקחת עובדים שעדיין לא שמרו תורה ומצוות.

חדוש של פתיחת האולמות לציונה, עם החתלה הרשמה לאריותיים שהשנים הראשונים ערו כולם עד כמה פתיחתה היתה חשובה לציונה. במהלך הימים הארבעים נוסדו עשרות רבות של מפשחות לעבוד לקרן בו את שמחתה. השילוב המוצלח של אולמות גדול ונעשות מיוחדות ונעשות תזמורת צילום לול הנדרש, שהשלכות על הכל יחידו או בכמותיה המחיה מאותים אחרים במקום, הפכו את האולמות למבוקשים ביותר בעיר ומחוצה לה. אלא שציבור המתין לדאות היאך האריותיים יתקיימו בפועל, האם זה יראה כמו אירוע גדקה, או במקובל באולמות האחרים מיד עם תחילת האריותיים במקום או ידו כולם, שהשילוב המהיריים הוליים שהיו באולמות הללו, לא היה מוצלח ומכובד כאולמות האחרים היקרים אף יותר מהם.

אזכור אה בני החשפה איילוד הפרזה עם פרז"ל.

במהלך התקופה שלאחר מכן, מנהלי האולם לא יכלו לעמוד בעומס של ההמונות, ועל כל היותו פנו היה כמה תלמודים, כן שהנהלים שנו בצנזור בהם לערוך שמחה במקום יש צורך בלמאות סופס בקשה מיוחד, ופעם בחודש היו בודקים את כל הבקשות, וכפי שקבעה ועדת הרבנים, אם מספריהם על אלו שהתאימו לקריטריונים היה יותר מההתארים הפנויים, בתחילה היו מקדימים את התלמידי הגדולים האולמות והיומיום, ולאחר מכן היו עורכים הילה והנרתיים, שהמחמת כנבחר הם אלו שפער עליהם חלקם ויכולו לערוך את השמחה בלב יתר שם שמותיהם ומחצית המחצית החשובה אינם סוכים עצום.

באותה תקופה היה התוצאות של בעלי האולמות האחרים שבעיר שהם עוקשים את הציבור, על כן כתבו ועדת הרבנים של האולם מכתב ופרסמוהו ברבים, בו כתבו שאין להוכיח מבחרי האולם אודות העליות לאולמות אחרות, והיו נאצלים על היתה להם כל הוצאה בבניית הבניה הגדול הממואר של האולם וקניית הירושת הציוד למטבח, לעומת אולמות אחרים שהשקיעו מיליונים רבים מכיסם עבור הוצאות אלו, ומההכנסות של האולם הם צריכים לסכות את ההוצאות, ובמקרים רבים יש לבעלי האולמות משכנותיהם עתק שלם לכל חודש עבור בניית הבניה ומה הם שכל האולמות מפועלים מן לקוחם שזכו כדרכו של יולם, ואף שהם הולכים ממוסד שאינו למסרת רווח ולשמותו עקש שמיעוד לרווחים, ובמיוחד אשר חלק מההוצאות ושומות של בנין האולמות משולם על ידי אותו נגיד שבנה אותם, כן ליטל נהיה ממחמרים של האולמות שלהם עבור האולמות אחרים ולבוא אליהם בטעות.

אולם של בניית האולמות הטיבו בכל עת את ליבו של טרופן סוף טוף עשה פעולה טובה ומועילה עבור הציבור לעורר וליטעו בבניית בתים נוספים בישראל, אך יחד עם זאת הוא לא הירפה מחיפוש אתן פתרונות נוספים לקשי הרב של ההורים בנישואי ילדיהם. אלה הימים שקבע חלקם שיתבן גרוב החוצאות והיו יחיד שומר תורה ומצוות הנשיא את ילדו לקבל הלוואות ענק של סכום השוה לכמאה אלף שקלים במאה חלשים, והנהלת האולם יעבדו בסיכום קרוב שלשלי שר באיזור חור ורוב מחצית באיזורים אחרים, ובשביל כך שיכולו לעזור לציבור הרחב שיש צורך בגיוס מקפידים סכומים עצומים העולים על מאה מיליון דולר, וכבר הדבר חלה לקרם עוד וגידי, שהוא הצליח לעניין דובר כמה מהרשיעים הגדולים שכלל אחד מהם היה ביכולתו להפקיד עשר מיליון דולר לתקופה ארוכה, ובד שישלל לחתולה את הפרויקט ואלו הקפידו למשך זמן, אלא במהלך הקמת הרעיון ובמחציתו הובללו מחירי הדירות בארץ הקודש והדבר כבר לא יכל לשמש פתרון. למרות שטרופן חשב להמשיך בו ולקוח את הרעיון כבדי לחלק ולסייע, ובחורו שהבנינו שיש אבכ פרויקט זה למרות את הבעיה, שהיה את דברי רבי טרופן שלא לעיל המלכה למורו, יורדי מלשנים רבות.

שנים עברו והאולמות שטרופן היה וטיפח היה על פניו בדקיסקט ובעיר, ובכל יום מהימים מותרים ומקובלים למי נישואין, בארבעת האולמות שהיו בנינו היו ארבע שמחות ושמונה, שלמחתם הרבים של מנותת החמונתים בנין משפחותיהם, שיחידו היו בכל שנה ושנה למעלה ממאות משפחות. גם טרופן רבני הוועדה והעסקן שדאג לכל עניני האולמות ששהו פסחה רבה שהם מצליחים לעזור ולהקל למשפחות כה רבות בהוצאות ונישואי ילדיהם.

דבר אחד הפריע לחברי ועדת הרבנים של האולמות. מערכת הכספים של האולמות היתה גבוהה, משלל הוצאות האורגונים התחוקה וקניית ריחון ירשוו טמבלי ועוד שהיו משולמות על ידי העמותה ממספיו של טרופן, שכלל כל ההוצאות היה צריכות להיות משולמות בידי אלו ששכרו בהם את השמחות, שאלו לא שרכם של עובדי המשרד ועובדי המטבח המקצועיים, המצליחים והמונקים, וכמובן את כל ההוצאות למזון, למלכד השבונות המייל החשמל וכו'. והיות ורוב ההוצאות הללו לא ניתן לחשב אותם בתספוד מדקודק על אירוע, לכן עובדי השלם כליל כלל ההוצאות יחידו שחוקק על פניו חשבונות ממוצע, וכן חישובו את ההוצאות המזון הכלליות שילקוהו על פני מספר מנומזע בחודש, לכן נקבע חוסר למנה לאירועי. אלא במשך שנה הזמן ילכו למעלה המקום שישנה איוו שהיה מותר לתאמה בנין החשבונות לבין הנתוצאות, ועם שתיכלו את מחירי השמחות במעט, עדיין נוצר בכל חודש חור הקציבי שטרופו אינו ברור.

לאחר שנהלי האולמות לא הצליחו למצוא את הבעיה שגורמת לחור התקציבי, נטלו על עצמם בני הוועד שטיינים מהם היו יבדים מומחים, לבדוק ולחקור אחר החשבונות ומערכת החיולון, אך הם גם לא הגיעו אל שורש הבעיה. באחד הימים הגיעו למסקנה שיתור והגרעון הצטבר לסכום מסוים, מלבד מה שיש חשבון חירי למצוא את מה שגורם לכך, יש צורך לסכותו מיידית, או בהעלאת נוספת של דוחים השמחות, או בפניה לטרופן שאוליו הוא יעדיף לממן את הרעיון על פני עליית מחירי השמחות.

שרבנים פנו לטרופן וספרו לו על בדיקושו לשמוע ממנו את דעתו שבידון השיבים שהטוב ביותר הוא של החליות עוד את מחירי השמחות במיוחד שבידון ה"על יאלו לו כל בעיה לכסות את הרעיון, אלא שמבחינה טכנית מקובל שהדרך הנכונה היא רוקם למצוא את הבעיה שגורמת לכך, ולאחר שיעמוד עליה ויפתור, יוכלו לכסות את הרעיון.

השופי טרופן ואמר, שלחילה לו למומר את דעתו לרבינים חברי הוועד, ואם ידעתם היא שקודם יש לכסות את הרעיון, הוא יעשה זאת בשמחה, ורק אומר את דברי המהקובל בכל עסק פעיל. עם זאת, הוסיף ואמר, שהיות ובשבוע שלאחר מכן אה מקוח להגיע אליו הקודש לכמה ימים, אם הרבנים הצפים, ניתן להכנס למזון שליט'א ולשמוע ממנו את דעתו שטיינים בלבד, והרבינים שטרופה לדבר טרופן שבהיות הוא לטול עצה מן שליט'א, שכל הנוסח עצה מן הוקנים אינו נכשל.

כשהלך השבועו וטרופן הגיע ארצה, הוא נכנס יחד עם הרבנים חברי הוועד לבית מרו שליט'א, שרשו בפניו את הצפון שאולותו מה המעשה אשר יעשו. מן שליט'א השיבם, פירוט לנומט לול יצחק פארטישאנעונון' את מדיניותה הידועים היאם וביקשו ממנו שידקד את הדבר, וחוקה עליו שימצא את הבעיה והכל יבוא על מקומו בשלום.

כשי' יצחק נכנס לעובי הקורה ובדק את כל התנהלות האולמות, זמן קצר הוא גילה את הבעיה שהיתה, ושקב רמאות של חשבוני מעובדי המקום, אחד מהמאריכים את הרכש הממכרת והשוק האחראי על התחוקה, ששיניהם לא היו שומרי תורה ומצוות, ובמשך תקופה ארוכה נוסדו באיזורי גניבה וזליה רחוקי עשאוים בתחומם וערמה רזה, והיא זו שיצירה את הרעיון, ועם פטירתו החלפתם עביבדים אחרים שומרי תורה ומצוות שבדק נסיון פנים שטיינים, באה הרווחה והופסק הרעיון החודשי, והרעיון המצטבר נסוח על ידי פרסון.

לאחר שר' יצחק הצליח למצוא את הבעיה אותה לא גילו את מלל התנהלה האולמות של הרבנים חברי הוועד, הרהר טרופן בליבו, מדוע בחר מן שליט'א דוקא בהי יצחק ולא עתה אל רבני הוועד וביקש ממה לשלוב ולבדוק שהם. הוא שכן ראה שחילקה את המזון של שליט'א מוחס מהרבנים שאותם הוא בעצמו מניה. ועל בחשבוניתו יאלו אהם גם נכונות לא לו.

המקום להשיבו על שאלתו, מה אילו מן שליט'א בשאלה, האם את מקיף את הבעיה בשע'ל 'אורח' שי' ר'פה' (כ"ט). למורו את הפרשה שיש מקרא אלה תנונם את רש"י, ולא שפסידו לנייח את פרשנים שחשבו, אלא מן שליט'א, מה שכלכל זה שהמסכים לנייח ולהלך מורשתת גבנורא בשלוחה, ששכרה אף בעולם רב מאוד, שזוכה לאריכות ימים ושנים, עוד מפסיד דברי הרבה. אם היה לומד את הפרשה בדת, היית יכול לפשוט את שאלתך בלא לטרוח לבוא אלי לבאן.

מנין בפרשתנו ערפתי? יכל טרופן לפשוט את שאלתו וספקו?

שמות האורים | לשבוע פרשת ברה בחקתי | הרבנים | הבה"ח | גוטסון | - מודיעין עילית - קובץ שיעורים, ב"ב | ברקלי | - קרית ספר - חידושי רבינו מאיר שמחה עמ"ס ברכות. | שיעור ג. - בני ברק - חידושי רבינו מאיר שמחה עמ"ס ברכות. | הלפר ג. - קרית ספר - חידושי רבינו מאיר שמחה עמ"ס ברכות. | מאטל ג. - בני ברק - חידושי רבינו מאיר שמחה עמ"ס ברכות. | סמחוטקיס ג.א. - מודיעין עילית - שושנת המקיים לבעל הפמ"ג. | חת"ת ג. - בני ברק - שושנת המקיים לבעל הפמ"ג. | הודעה ושלחה תשלח לזכרים. (במהלך החודש הקרוב) | ichudbchidud@gmail.com

תשובות לשאלות המתפרסמות בעלון זה, יש לשלוח בכתב ברור וקריא, בצירוף שם, כתובת וטלפון, עד ליום ג' בשעה 23.00 בלבד לפקס' 9741115 - (08) מחר'ל: בקידומת 8 - 972 + (24 שעות) | [אז למייל | ichudbchidud@gmail.com | **כתובת מייל חדשה** עד יום ב' בערב בלבד]

הפרסים לשבוע זה: ספר "קובץ מאמרים ואגרות", לרבי אלתאן וטרופן זצ"ל, ב"ב, שוד שלושה ואלים מספיים, כל אחד בספר "עממא דקרא חודש".

הפרס לשבוע זה על "סיפור חשפה בעידו": שני זכרים, כל אחד ב"פרקי דרבי אליעזר".

להערות, האמות ותגובות וכל עניני העלון, ותרומות והנצחות, יש לפנות למערכת בפקס ובמייל וכו'.

© כל הזכויות שמורות ל"איחוד חידושי" ולרבנים הכותבים - מודיעין עילית - ארץ ישראל

ועד שלושים אלף דולר לקרקע לפי דירה, וזאת מלבד כל המיסים והארגוניות שישנם סביב הבניה והאישורים והמיסים הישירים והעקיפין על כל מוצרי הבניה, כך שבאומדן זהיר העלו המומחים שלמעלה משבעים אחוז ממחיר הדירה, הוא עבור קופת השלטון, כך שזה מאוד קשה להקים פרויקט שכזה ולהצליח על ידו לחסוך ולהקל סכומים גדולים.

הקושי הרב שינוי יושבי ארץ הקודש סביב שמחת נישואי ילדיהם מנע מטרפון מנוחה. במשך שנים רבות הוא העלה רעיונות רבים לעזרה וסיוע, ובסופו של דבר לא יצא מהם דבר מועיל. באחד הימים החליט טרפון, שקשה מאוד לבצע פרויקט שיתן פתרון לכול, אלא כדברי רבי טרפון שלא עליו המלאכה לגמור ואינו בן חורין ליבטל ממנה, ועל כן יש לו להתמקד בפתרון חלקי שיעיל לחלק מהציבור, ועל כן חיפש אחר רעיון טוב ומתאים. באחד הימים נתן לו ה' רעיון מיוחד, והוא שכידוע חלק מהקושי בנישואי הילדים הוא בהוצאות החתונה שאף הם עולים לכדי עשרות אלפים לכל צד עבור מספר שעות קצרות של ליל החתונה, ועל כן חשב בליבו, שאם יוכל להקל מעל ההורים בכמחצית מהוצאות החתונה, גם זה דבר גדול מאוד.

הרעיון שלו היה, שיבנה בנין ענק שימש כאולם שמחות, ויחולק לכמה אולמות, כך שבכל יום יוכלו להערך בו שלש או ארבע שמחות, והמטבח במקום יעמוד תחת השגחה של כשרות ידועה ומקובלת בציבור היראים, והנהלת האולם יעבדו בטיב עם שאר בעלי המלאכה המבוקשים לחתונה, כתזמורת וצלם ועוד, והיות וכל הוצאות של בניית הבנין ועוד ישולמו על ידו, ההורים יצטרכו לשלם רק עבור הוצאות המזון ודמי הפועלים הנצרכים למלאכה, כאנשי מנהל ומשרד, מבשלים ומצלמים, נמקים ועובדי תחזוקה, כך שההוצאה עבור חתונה במקום תהיה למחצה שליש ורביע לעומת האולמות האחרים.

היות וטרפון ידע שבשביל להקים פרויקט שכזה צריך ברכה מרובה בשביל ילך על הצד היותר טוב ובמיוחד שהיה לו ידע רב בעסקים, והכיר ידע את דברי רבי יוחנן (ב"מ כ"ב ב'), שמי שאביו הניח לו מעות ורוצה לאבדם, שישכור פועלים ואל ישב עמהם, ואף שהגמ' שם מעמידה שמדובר באופן מיוחד, בכל זאת אין דבריו יוצאים מפורטו של גמרא, שהשוכר פועלים ואינו עומד עליהם מפסיד את ממונו, ועל כן לקח טרפון כמה ימי חופשה מעבודתו וטס לארץ הקודש ונכנס לפני מרן שליט"א, הציע בפניו את רעיונו, ושאלו האם טוב הדבר בעיניו וכשר לפניו, ואם כן, ביקש את ברכתו ואף את עצתו שהיא יוכל להוציא את הדבר מהכח אל הפועל.

מרן שליט"א שקל בדבר ושאל כמה שאלות, ולבסוף הורה לו שהדבר הטוב ביותר הוא לקחת איתה שהוא עסקן המתאים להפעלת פרויקט שכזה, ולהקים מעליו וועדה של שלושה רבנים שעל מיהם ישק כל דבר, והוסיף וברכו שה' יצליח דרכו שיעיל ויעזור ויסייע לרבנים, וה' ישיב לו כגמולו הטוב שיעלה לו אך טוב וחסד כל הימים.

לבקשתו של טרפון שהיה לו הוא אינו מכיר את הרבנים כאן ובודאי שלא את העסקנים, על כן שמרן שליט"א יבחר ויקבע את שלושת הרבנים שיהיו בוועדה וכן את העסקן המבוקש, השיבו מרן שליט"א שישבו אליו למחרת. למחרת כשטרפון הגיע בשעה הקנובה שמרן שליט"א אמר לו, היו כבר שמונה שלשה רבנים שהוזמנו על ידי מרן שליט"א, ששנים מהם משמשים כדיינים ידועים בציבור, ואחד מהם בעל נסיון רב בעניני כשרות, יחד עם עסקן ידוע בתחום הצדקה והחסד, ועל פי בקשת מרן שליט"א הם קיבלו על עצמם להקים ולקדם את הרעיון שיוכל להביא תועלת רבה לכחמש מאות זוגות שהם כאלף משפחות מחותנים בכל שנה ושנה.

עוד באותו יום ישב טרפון עם הרבנים והציע בפניהם את פרטי רעיונו, כשהוא מוסיף ואומר, שהם ישקלו ויחשבו על הדבר, וינסו לחשוב מהי הדרך הטובה ביותר להוציא מהכח אל הפועל. באותה פגישה סוכם, שלעת עתה העסקן יתור אחרי מגרש לקניה באזור מתאים, ולאחר רכישתו יתחיל מיד בתוכניתו ובבניה, ובמשך הזמן יוכלו לחשוב יחדיו על הדרכים הטובות הישא נהיגו ויתפעלו את המקום, ומה יהיו הקריטריונים לעשיית שמחה במקום, וכל מה שצריך לדון בדבר. לפני יציאתו סיכם טרפון עם הרבנים שלאחר שימצא המגרש יסוכם על מחירו, הוא יעביר את הכסף בהעברה בנקאית. כמו כן אמר שיפתחו חשבון בנק מיוחד עבור מצוה מיוחדת זו, שזכות החתימה תהיה לרבנים בלבד, והוא יפקיד בו מפעם לפעם סכומים כפי שיצטרכו, ויחד עם זאת העסקן יזאג להקמת עמותה מתאימה בכדי להפעיל את המקום בבוא העת שתסתיים בנייתו.

האלו הרגיש טרפון שהוא קצת מכפר על ניתוקו מעצי החיים ויציאתו לעולם החולין של ה'זיוענס'.

כמצוי מאוד אצל גברים, שכל אחד יש לו את ה'מצוה שלו', שלצורכה הוא תומך עוד יותר בעין יפה. אחד נותן בעיקר לכוללים והשני לשיבות, השלישי לתלמודי תורה והרביעי להכנסת כלה, החמישי לאלמנות והשישי ליתומים, השביעי למוסדות חסד והשמיני לארגוני רפואה, התשיעי להדפסת ספרים והעשירי לספרי תורה, וכן על דרך זה, כל גביר עם המצוה אותה הוא רואה כחשובה ויקרה וקרובה יותר לליבו. מיועדנו ר' טרפון לקח לעצמו שתי מצוות, האחת סיוע לבני תורה ישיבות וכוללים, והשנייה, סיוע ועזרה להכנסת כלה'.

לא אחת בסימונו של יום חלוקה, כשטרפון היה יושב עם ג' מזכירי ומקשבים כמה נתנו ולמי נתנו באותו יום, ועוד שאר דברים הקשורים לחלוקה, היו השנים משוחחים יחדיו על הקושי הכלכלי הגדול שינו לעמלי תורה, ובמיוחד לאלו שילדיהם הגיעו לפרקם, ועוד יותר לאלו שה' חונן אותם במתנת שמים של בנות צנועות ויראות. תוך כדי הדברים היו חושבים יחדיו על רעיונות שניתן לקדם בכדי להקל מעל ההורים את העול העצום של נישואי הילדים, אך לכלל רעיון מעשי הם לא הגיעו. כשטרפון שוחח על כך עם חבר מרעיו, טענו לו הללו שאותה הנהגה שההורים עוזרים ומסיעים לילדיהם ברכישת דירה, אינה מובנת כלל וכלל, שהרי אפילו אצלם בארצות הברית, גם אצל העמלים לפרנסתם, כמעט לא מקובל שרוכשים דירה לזוג צעיר, אלא רק נותנים 'קעסט', השתתפות בשיכירות והוצאות חודשיות למשך כמה שנים, ומדוע שייטב חלקם של הישועים בארץ הקודש, שבאים ומבקשים מכספיהם בשביל לרכוש לילדיהם דירות, מה שאנו לא עושים.

כבר בעבר התקשה טרפון דבר, ועל כן היתה לו תשובה מוכנה וניצחת לחבריו. ראשית, טען, שברוב מדינות העולם ישנו לאדם אפשרות לגור בשיכירות למשך שנים ארוכות ברוגע ושלוה, לעומת המצב בארץ הקודש, שרוב השיוכרים צריכים אחת לשנה או שנתיים לעבור ממקום למקום, שכמעט שלא ימצא דירה העומדת לשיכירות לימים רבים, וגם אם המצא תמצא דירה כזו, בעלי הדירה אינם מווינים להשיכירה למשפחות ברוכות ילדים, כך שהמציאות של הדיור בארץ הקודש היא זו המונעת את דרך החיים הרצויה.

זאת ועוד טען טרפון, הבא ונבדוק מה הם אחוזי בני התורה בקרב יושבי הארץ הזו לעומת יושבי ארץ הקודש, בה רובם משמשים לשקוד על תלמודים שנים רבות ולאחר נישואיהם, לעומת המצב העגום אצלנו, שלאחר כעשר שנים מהנישואין, אין רוב הנשאר ספון בבתי המדרש ועמלים בתורה בכל עת. שלכאורה המציאות בה היא לאדם דירה משלו והוא זקוק לסכום מכוונו בכל חודש לשיכירות, היא זו שמציתה את הדור הצעיר מבתי המדרש אל עבר העבודה והעסקים.

רבות חשב טרפון אודות קושי גדול זה ועל אופני הפתרון אליהם ניתן להגיע. היה זמן בו חשב יחד עם חבריו בעלי ממון לארגן כמה משקיעים ולהקים שכונה גדולה עם אלפים דירות יותר באחת מערי ארץ הקודש, שכל הבתים בה יושכרו רק לשומרי תורה ומצוות, שכירות לטווח ארוך, כך שכל החפץ בפתרון לטווח ארוך למקום דיור לו או לילדיו, יוכל לשכור שם דירה עד זקנה ושיבה. אלא שהקשיים הביורוקרטיים הרבים בהם נתקלו מאת השלטונות בארץ הקודש, המה מנעו את התחלתו של פרויקט זה. היה גם פעם שחשב על רעיון דומה, של רכישת שטחי ענק ולבנות עליהם שכונה גדולה, שאת הדירות ימכרו במחירי הקרן, בפחות ממחצית ממחירם הרגיל, ובכך יוכלו להקל מאוד על ההורים המשיאים את ילדיהם. אך גם פרויקט זה נתקע עם תחילתו, כשנודע להם שמחירי הדירות הגבוהים שבארץ הקודש אינם מחמת רווחי הקבלן העצומים, אלא בעיקר מחמת המיסים הרבים שהשלטון גובה ועושה על כל צעד ושעל, כך שיותר זול לבנות בארה"ב או באירופה בית פרטי בעל שני מפלסים שכל אחד מהם יותר ממאה מטר, על פני בניה בארץ הקודש של דירת שלושה חדרים קטנה בשטח שמונים מטר, בבנין עם עשרים שכנים.

בבדיקת התנאים על ידי מומחים לדבר נודע לו, שלעומת המצב בארצות הברית בו ניתן לרכוש מהמדינה קרקע לבניית דירות משותפות במחיר של דולר לדירה, בארץ הקודש רואה השלטון ברכישת דירה כמצרכ מותרת ועל כן הם גובים עבור הקרקע לדירה בבנין משותף פי עשרת אלפים ועד פי חמשים אלף! ברוב המקומות בארץ הקודש הם גובים אלף דולר, למעט מקומות עושה של המעלה החמשים אלף דולר, למעט מקומות מרוחקים בהם גובים לכל הפחות כעשרת אלפים דולר

רבים הם אלו שלקחו מקח טוב לעצמם את אחד ממאמרי חז"ל הקדושים והטהורים, והשתדלו תמיד לילך לאורם ולצדוד בניתיבותיהם ואותו מאמר משמש עבורם כתמרור המראה להם את דרכם, ודוחף ומתמרץ, מעודד ומדרבן לדעת את הדרך אשר ילכו בה והמעשה אשר יעשו. אלא שלמרות כך, שלכאורה המה דבקים בתורה ובדברי חז"ל והלואים לנגהם, בכל זאת, המה צריכים זהירות גדולה עוד יותר להתדבק בתלמי חכם שישמש להם כמורה דרכם ומדריכים באורחות החיים, אחרת הם יכילים להשתבש רבות עם אותו מאמר חז"ל, לפרשו כתאוה ואוות נפשם, ועוד לחשוב ולהאמין שהם בדרך ובמסלול העולה בית קל.

טרפון ארבעטאנמורא* בחר לו כאבן פינה ויסוד לאורחות חייו, את אחד מדברי רבי טרפון (אבות ב' ט"ז), ש"הוא היה אומר, לא עליו המלאכה לגמור ולא אתה בן חורין ליבטל ממנה", שעל אף שישנם דברים רבים שאין ביד האדם להשלים בהם את פעולתו, בכל זאת אינו בן חורין להבטל מהם ולהמנע מלעשותם, ועל כן נהג טרפון לעזור ולסייע בכל מיני מצוות, ושימש ככתובת ידועה לעצה ותושיה ואף לתמיכה וסעד לכל מי שנזקק או היה בצער וצוקה.

שגור היה על לשונו של טרפון, שאילולי היה נקרא בשמו ולקח לעצמו את דברי רבי טרפון כיסודות נאמנים לאורחות חייו, פעמים רבות הוא לא היה כלל מנסה לעזור ולסייע לפונים אליו, בידועו שמה יעזור ויועיל סיועו כאשר המקרה הוא כה קשה ונוראי, אלא שבעקבות דברי רבי טרפון שלימדנו אורחות חיים, שאין התפקיד שלנו בהכרח להוציא את אותו אחד לגמרי מבעייתו וצרתו, אלא עלינו להקל מעליו ולסייעו, ואם יהיו עוד כמה עשרות שיעשו כך, גדול כח הרבים שכולם יחדיו יוכלו להוציאו ממצוקתו ולהעלותו שוב על דרך המלך.

החסכון הגדול בהנהגתו זו של טרפון, שכלל הנראה הוא שכח לעיין במפרשי המשנה (רבינו יונה ורע"ב ועוד), המבארים ומפרשים שרבי טרפון בא למלמדינו, שלא תעלה על דעתו של אדם שיאנו רחב לב ולא יוכל לגמור את התורה, ועל כן "מה יתרון בעתמה אועיל ביגיעתי. שלא עליו לגמרה, אלא אחר שבטורה אתה עמל קיימת מצות בוראך". ויחד עם זאת, "ולא אתה בן חורין להבטל ממנה. שלא תאמר הואיל ואינו חייב לגמור את המלאכה, לא אעצור את עצמי אלא אלמוד בכל יום שעה אחת. ולא כן הדבר, כי עבד קנוי אתה עליה להגות בה יומם ולילה, ואז תצליח את דרכיך ואת תשאלה".

אם טרפון היה לומד את דברי המפרשים על המשנה, אזי הוא לא היה עוזב את מקור המים החיים, את חיי הגן עדן על דמות שאליו זוכים וישובי שְׁבֵת תחכמוני בבתי המדרש העמלים בתורה, מחמת מחשבותיו שהיות ואין לו סיכוי להיות ראש ישיבה גדול, אם כן אין תועלת בתלמודו. ומחשבותיו אלו המה הבל וריק, כי אם היה מתבונן עד כמה התקדם רבות בשנותיו הצעירות בהם שקד על התורה, ומה רבים סיכויי לגדול בתורה ועמלה, הוא לא היה נושט את בית המדרש שאלו חיי האושר של לומדי התורה. אלא שדמיונות הוא אודות חוסר הצלחותיו הם אלו שהסיתוהו והדיחוהו לצאת מבית המדרש. ומחמת כן הלך לו לחפש ולתור אחר ההבל והריק, הכסף והזהב, והחל להסתפק במועט, ב'הושענא שלש שעות', אותם קבע ללימוד תורה בכל ערב.

גם כשטרפון עלה לגדולה והתעשר עשר רב, פעמים רבות חשב שכעת הגיעה העת בה ישוב לבית המדרש בקביעות במשך כל היום כולו, ולא להמשיך להסתפק באותן שלוש שעות שקבע לתלמודו בכל ערב, שהרי יש לו ממון רב בכדי פרנסתו ופרנסת בני ביתו גם אם יזכה ה' וברכות ימים ושנים. אלא שהריחיקו שלו במשך שנים ממציות של עמל התורה בכל היום, היא זו שמשכה אותו בחבלי השוא ועוד ועוד לתוככי עולם המסחר, להרויח עוד ולהכפיל ולששל את ממונו הרב.

באותו עת בה זכה לעשירותו המופלגת, קבע לעצמו זמן קבוע פעמים בכל שבוע, בה כל אחד יכל להיכנס אליו למשרדו ולהתירמו לדבר מצוה, כאשר לצורך כך מינה לפקיד הצדקות שלו את ג'דא מוכטזיכער* אחד מידידיו הקרובים, שאילו היו פונים עם המסמכים המאשרים את פרטי המקרה והמלצות הרבנים, וגד היה מברר ומאמת את הדברים ומאשרם, ולאחר מכן ניתן להכנס אל טרפון ולזכותו שישתתף בממונו במצוות רבות.

בכל אותם פעמים שהיו באים אליו ראשי ישיבות ורבנים או תלמידי חכמים ועמלי תורה, היה משתדל לכבדם כבוד גדול עד מאוד, ובכל עת היה נותן להם נדבה הגונה בעין יפה ומכובדת, כשהוא שש ושמה על זכירתו לקנות חלק ונחלה בתורת ה' ועמליה. במעשי

המשך מעמוד הקודם

בהגשה מיוחדת של סיפוק חזר טרפון לביתו, וכעבור כשבוע התבשר שנמצא מגרש מתאים העומד למכירה שניתן לקבל עליו רשיונות לבניית אולם שמחות, ובתוך פחות משבועיים נוספים כבר רכשו את המגרש והחלו בקידום התוכנית ורשיונות הבניה. כמחצית השנה לאחר מכן שקבלו את כל הרשיונות, החלו בבניית הבית הגדול לחסד ולשמחה. במשך כל תקופת הבניה העביר טרפון מידי חודש בחדושו סכומי עתק כפי שסוכם, ובסייעתא דשמיא מיוחדת זכו לסיים את הבניה כשנה לאחר תחילתה.

בתקופה האחרונה של הבניה קבעו ועדת הרבנים את הכללים והפרטים היאך תנוהל העמותה ומי יהיה זכאי לעשות שמחות באולמות שבבנין, והיאך יעשה כל דבר. אחת מהנקודות בהם השקיעו הרבנים מחשבה רבה בהזדרכת העסקן שניהל את כל הפרוייקט, היה בדבר סגנון בעלי המלאכה שיעבדו יחד עם הנהלת האולם. הרבנים ביקשו שיהיו בעלי מלאכה שהם מצפועיים אבל יחד עם זאת יהיו משומרי התורה והמצוות, ולא מאותם נערים המנוערים מהתורה וקיום מצוותיה. שמלבד מה שצריך להעדיף עובד שומר תורה ומצוות על פני אחר שעדיין לא שומר תורה ומצוות מדין 'עמך', כאשר מדובר בכאלו שיש להם הופעה וזולה והתנהגות פחותה, בדרך כלל הם מחטיאים את הרבים, שהחלשים לומדים מהם את חוסר דרכם הקלוקלת, וסגנון דיבורם הגס ושאר דברים רעים.

כללים אלו היו אף על הצלמים ואנשי התזמורת, שלא יהיו מאותם זנבות העשנים, אינשי דלא מעל, שלפעמים חזותה היא כשומרי תורה ובפועל הם מהמורידים ומדרדרים את הציבור אל עברי פי פחת בסגנון של שירים וקצבם, צורת התנהגות שחצינית הלוקחה מתרבות אנשים חטאים, מגרועי אומות העולם, ופעמים רבות שכלול בהם גם אופן הירעשתם ואי התחשבותם בציבור המבוגר. ואכן בכל הדברים עשו כדברי הרבנים, שלקחו רק עובדים שומרי תורה ומצוות, למעט לשני עבודות של רכש ארגון ותחזוקה, שבהם נדרשו בעלי נסיון רב, ובאותה עת לא נמצאו בעלי נסיון שומרי תורה ומצוות, על כן נאלצו לקחת עובדים שעדיין לא שמרו תורה ומצוות.

כחודש לפני פתיחת האולמות לציבור, עם התחלת ההרשמה לאירועים הראשונים, ראו כולם עד כמה פתיחתם היתה חשובה לציבור. במהלך הימים הראשונים נרשמו עשרות רבות של משפחות שביקשו לערוך בו את שמחתם. השילוב המוצלח של אולם גדול וכשרות מהודרת וצוותות תזמורת צילום וכל הנדרש, כשהעלות של הכל יחידו הוא בכמחצית המחיר מאולמות אחרים במקום, הפכו את האולמות למבוקשים ביותר בעיר ומחוצה לה. אלא שהציבור המתין לראות היאך האירועים יתקיימו בפועל, האם זה יראה כמו אירוע צדקה, או כמקובל באולמות האחרים. מיד עם תחילת האירועים הראשונים במקום ראו כולם, שלמרות המחירים הזולים שהיו באולמות הללו, הכל היה מוצלח ומכובד כאולמות האחרים היקרים ואף יותר מהם.

במהלך התקופה שלאחר מכן, מנהלי האולם לא יכלו לעמוד בעומס של ההזמנות, ועל כל תאריך פנוי היו כמה מתמודדים, כך שהנהלים שונו שלצורך בקשה לערוך שמחה במקום יש צורך למלאות טופס בקשה מיוחד, ופעם בחודש היו בודקים את כל הבקשות, וכפי שקבעה וועדת הרבנים, אם מספרם של אלו שהתאימו לקריטריונים היה יותר מהתאריכים הפנויים, בתחילה היו מקדימים את התלמידי חכמים האלמות והיתומים, ולאחר מכן היו עורכים הגרלה בין הנותנים, כשהזוכים בגרלה הם אלו ששפר עליהם חלקם ויכולו לערוך את השמחה בלב יותר שמח מחמת שחוסכים כמחצית מההוצאות שהוא סכום עצום.

באותה תקופה היו שהוציאו לעז על בעלי האולמות

האחרים שבעיר שהם עושקים את הציבור, ועל כן כתבו וועדת הרבנים של האולם מכתב ופרסמוהו ברבים, בו כתבו שאין להוכיח ממחירי האולם אודות העלויות לאולמות אחרות, היות ואצלם לא היתה להם כל הוצאה בבניית הבנין הגדול והמפואר של האולם וקניית הריהוט והציוד למטבח, לעומת אולמות אחרים שהשקיעו מיליונים רבים מכיסם עבור הוצאות אלו, ומההנחות של האולם הם צריכים לכסות את ההוצאות, ובמקרים רבים יש לבעלי האולמות משכנתאות עתק לשלם בכל חודש עבור בניית הבנין. ומה גם שכל האולמות פועלים למען רווח כדרכו של עולם, ואי אפשר להוכיח מוסר שאינו למטרות רווח ולהשוותו לעסק שמיועד לרווחים, ובמיוחד שאף חלק מההוצאות השוטפות של בנין האולמות משולם על ידי אותו נגיד שבנה אותם, כך שלא ניתן להוכיח מהמחירים של האולמות שלהם עבור אולמות אחרים ולבוא אליהם בטענות.

הרעיון של בניית האולמות הטיב בכל עת את ליבו של טרפון שסוף סוף עשה פעולה טובה ומועילה עבור הציבור לעזור ולסייע בבניית בתים נוספים בישראל, אך יחד עם זאת הוא לא הירפה מחיפוש אחר פתרונות נוספים לקושי הרב של ההורים בנישואי ילדיהם. באחד הימים חשב להקים גמ"ח כספים ענק בו יוכל כל יהודי שומר תורה ומצוות המשיא את ילדו לקבל הלוואת ענק של סכום השווה לכמה אלף שקלים במאה תשלומים, דבר שיכל להקל הרבה מעל ההורים, שהוא קרוב לשליש דירה באיזור חרדי וכחציית באיזורים אחרים, ובשביל כך שיוכלו לעזור לציבור הרחב ישנו צורך בגיוס מפקידים בסכומים עצומים העולים על מאה מליון דולר, וכבר הדבר החל לקרום עור וידיים, שהוא הצליח לעניין בדבר כמה מהעשירים הגדולים שלכל אחד מהם היה ביכולתו להפקיד עשר מליון דולר לתקופה ארוכה, דבר שיכל להתחיל את הפרוייקט ואף להפעילו למשך זמן, אלא במהלך הקמת הרעיון ובנייתו הוכפלו מחירי הדיורות בארץ הקודש והדבר כבר לא יכל לשמש לפתרון. למרות שטרפון חשב להמשיך בו ולקדם את הרעיון בכדי להקל ולסייע, חבריו שהבינו שאין בכח פרוייקט זה לפתור את הבעיה, שכחו את דברי רבי טרפון שלא עליך המלאכה לגמור, וירדו מהרעיון העצום.

שינם עבורו והאולמות שטרפון בנה וטיפח היו לשם דבר במקומם ובעירם, ובכל יום מהימים המותרים ומקובלים לימי נישואין, בארבעת האולמות שהיו בבנין היו ארבע שמחות נישואין, לשמחתם הרבה של שמונת המחותנים ובני משפחותיהם, שיחידו היו בכל שנה ושנה למעלה מאלף משפחות. גם טרפון ורבינו הוועדה והעסקן שדאג לכל עניני האולמות שמחו שמחה רבה שהם מצליחים לעזור ולהקל למשפחות כה רבות בהוצאות נישואי ילדיהם.

דבר אחד הפריע לחברי ועדת הרבנים של האולמות. מערכת הכספים של האולמות היתה בנויה, שמלבד הוצאות הארנונה התחזוקה וקניית ריהוט ציוד מטבחי ועוד שהיו משולמות על ידי העמותה מכספיו של טרפון, שאר כל ההוצאות היו צריכות להיות משולמות בידי אלו שערכו בהם את השמחות, שכללו את שכרם של עובדי המשרד ועובדי המטבח המקצועיים, המלצרים והמקיים, וכמובן את כל ההוצאות על המזון, מלבד חשבונות המים החשמל והגז. והיות ורוב ההוצאות הללו לא ניתן לחשבן אותם בחישוב מדויקד לפי אירוע, לכך עשו תחשיב כללי לכל ההוצאות יחידו שחולק לפי מספר אירועים ממוצע, וכן חישוב את הוצאות המזון והכלליות וחילקוהו לפי מספר מנות ממוצע בחודש, וכן נקבע המחיר למנה ולאירוע. אלא שבמשך הזמן גילו מנהלי המקום שישנה איזו שהיא חוסר התאמה בין החשבונות לבין התוצאות, וגם כשהעלו את מחיר השמחות במעט, עדיין נוצר בכל חודש חור תקציבי שמקורו אינו ברור.

ארבעטאנמורא - העובד ללא פחד. מאכטיזיקער - הבודק ובוחר שנעשה כשורה. פארשטייטאנעניג - הקולט ומבין מהרה.

לאחר שמנהלי האולמות לא הצליחו למצוא את הבעיה שגורמת לחור התקציבי, נטלו על עצמם רבני הוועד ששניים מהם היו דיינים מומחים, לבדוק ולחקור אחר החשבונות ומערכת הניהול, אך גם הם לא הגיעו אל שורש הבעיה. באחד הימים הם הגיעו למסקנה שהיות והגרעון הצטבר לסכום ממש, מלבד מה שיש צורך דחוף למצוא אותם מה שגורם לכך, יש צורך לכסותו מיידית, או בהעלות נוספת של מחירי השמחות, או בפנייה לטרפון שאולי הוא יעדיף לממן את הגרעון על פני עליית מחיר השמחות.

כשהרבנים פנו לטרפון וסיפרו לו על כך וביקשו לשמוע ממנו את דעתו בנידון, השיבם שהטוב ביותר הוא שלא להעלות עוד את מחירי השמחות, במיוחד שבחסד ה' עליו אין לו כל בעיה לכסות את הגרעון, אלא שמבחינה עסקית מקובל שהדרך הנכונה היא, קודם למצוא את הבעיה שגורמת לכך, ולאחר שיעמדו עליה ויפתרוה, הוא יוכל לכסות את הגרעון.

הסיף טרפון ואמר, שחלילה לו מלומר את דעתו לרבנים חברי הוועד, ואם דעתם היא שקודם יש לכסות את הגרעון, הוא יעשה זאת בשמחה, ורק אמר את דבריו מהמקובל בכל עסק פעיל. עם זאת, הסיף ואמר, שהיות ושבועו שלאחר מכן הוא מקוה להגיע לארץ הקודש למה ימים, אם הרבנים חפצים, ניתן להכנס למרן שליט"א ולשמוע ממנו את דעתו בנידון. הרבנים הסכימו לדברי טרפון שהטוב ביותר הוא ליטול עצה ממרן שליט"א, שכל הנוטל עצה מן הזקנים אינו נכשל.

כשחלף השבוע וטרפון הגיע ארצה, הוא נכנס יחד עם הרבנים חברי הוועד לבית מרן שליט"א, פרשו בפניו את הספק ושאלוהו מה המעשה אשר יעשו. מרן שליט"א השיבם, שינסו לפנות לרב יצחק פארשטייטאנעניג* אחד מהדיינים הידועים בעיר, ויבקשו ממנו שיבדוק את הדבר, ויחזקה עליו שימצא את הבעיה והכל יבוא על מקומו בשלום.

כשר' יצחק נכנס לעובי הקורה ובדק את כל התנהלות האולמות, תוך זמן קצר הוא גילה את הבעיה שהיתה, שעקב רמאותם של שנים מעובדי המקום, אחד מהאחראים על הרכש והמטבח והשני האחראי על התחזוקה, ששיניהם לא היו שומרי תורה ומצוות, ובמשך תקופה ארוכה נכשלו באיסורי גניבה וגזילה לרוב שעשאוים בתחכום וערמה רבה, היא זו שייצרה את הגרעון, ועם פיתוריהם והחלפתם בעובדים אחרים שומרי תורה ומצוות שצברו נסיון במשך השנים, באה הרווחה והופסק הגרעון החודשי, והגרעון המצטבר כוסה על ידי טרפון.

לאחר שר' יצחק הצליח למצוא את הבעיה אותה לא גילו אחד מכל צוות ההנהלה ואף לא הרבנים חברי הוועד, הרהר טרפון בליבו, מדוע בחר מרן שליט"א דוק בר' יצחק ולא פנה אל רבני הוועד וביקש מהם לשוב ולבדוק שוב. האם יש בכך ראייה שחלילה אין דעתו של מרן שליט"א נוחה מהרבנים שאותם הוא בעצמו מינה. ועל כן בהזדמנות הקרובה שבא שוב לארץ הקודש, נכנס למרן שליט"א ושאלו אודות מחשבותיו אלו האם הם נכונות או לאו.

במקום להשיבו על שאלתו, פנה אליו מרן שליט"א בשאלה, האם הוא מקיים את ההלכה בשו"ע (אור"ח סי' רפ"ה ס"ב), ללמוד את הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום או פרש"י, וירא שמים יוצא ידי שניהם. כשהשיב בשלילה, אמר לו מרן שליט"א, שמלבד מה שמפסיד לקיים הלכה מפורשת בגמרא ובשולחן ערוך, ששכרה אף בעולם הזה רב מאוד, שזוכה לאריכות ימים ושנים, עוד מפסיד דברים הרבה. אם היית לומד את הפרשה כדת, היית יכול לפשוט את שאלתך בלא לטרוח לבוא אלי לבאן.

מנין בפרשתנו עפרש"י יכל טרפון לפשוט את שאלתו וספקו?

תשובה ל"סיפור ושאלה בציוד" מגיליון פרשת במדבר וחג השבועות

בתשובה לשאלה, מנין בפרשתנו עפרש"י ניתן להגיע להכרעת הדין כדת של תורה בדבר מי יזכה בירושת הבית של אותו גלמוד שהורישו למשפחה עם מספר הילדים הגדולה ביותר המתגוררת בסמוך, האם שכנו המתגורר במרחק ששים מטרים ולו המשה עשר ילדים, או ר' שניאור המתגורר במרחק חמש מאות וארבעים מטרים ולו ששה עשר ילדים. ניתן להגיע להכרעה וזאת מדברי רש"י ב"ב, ע"ה, "איש על דגלו באחת לבית אבטם יתנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יתנו", וביאר רש"י, "מנגד. מרחוק מיל, כמו שנאמר ביהושע (יהושע ג' ד'), אף רחוק יתנה בנינים כאלפים אמה, שיכולו לבא בשבת, משה ואהרן ובניו והולכים חונים בסמוך לו". מובאר בדברי רש"י, שאליהם אמה נחשב סמוך, ואשר על כן שניאור המתגורר בסמוך בתוך האליהם אמה ולו מספר הילדים הגדול ביותר, אף זה שזכה בירושה.

תשובות לשאלות המתפרסמות בעלון זה, יש לשלוח בכתב ברור וקריא, בציורף שם, כתובת וטלפון, עד ליום ג' בשעה 23.00 בלבד לפקס' 9741115 - (08) מחו"ל: בקידומת 8 - 972 + (24 שעות) [או למייל ichudbchidud@gmail.com - **כתובת מייל חדשה עדי יום ב' בערב בלבד**]

הפרסים לשבוע זה: ספר "קובץ מאמרים ואגרות" לרבי אלחנן וסרמן זצ"ל, ב"ב שו"ע **שולחן ערוך חזקים מספיק**, כל אחד בספר "טעמא דקרא החדש".

הפרס לשבוע זה על "סיפור ושאלה בציוד": שני חזקים, כל אחד ב"פרקי דרבי אליעזר".

להערות, אחרות ותגובות וכל עניני העלון, ותרחות והנצחות, יש לפנות למערכת בפקס ובמייל הכתוב

© כל הזכויות שמורות ל"איחוד בחידושי" ולרבנים - מודיעין עילית - ארץ ישראל

שמות הוויזים **לשבוע פרשת בהר שניחא**
 הרבנים א' והב"ח

גוסטמן ג. - מודיעין עילית - קובץ שיעורים, ב"ב
 בקייל ג. - קרית ספר - חידושי רבינו מאיר שמחה עמ"ס ברכות.
 שיינד ג. - בני ברק - חידושי רבינו מאיר שמחה עמ"ס ברכות.
 הלפר ג. - קרית ספר - חידושי רבינו מאיר שמחה עמ"ס ברכות.
 טאטל ג. - בני ברק - חידושי רבינו מאיר שמחה עמ"ס ברכות.
 סמוחמסקי מ.א. - מודיעין עילית - שושנת העמקים לבעל הפמ"ג.
 אהרן ט. - בני ברק - שושנת העמקים לבעל הפמ"ג.
 הודעה ושלחה תשלח לזכרים. (במהלך החודש הקרוב)

לתקופת נסיון, ניתן לקבל כל שבוע את העלון בפקס או באימייל (ללא תשלום). המעוניינים לקבלו, ישלחו את שמם וכתובתם בכתב ברור, בתוספת מס' טלפון לביירוים, לפקס המערכת או למייל: ichudbchidud@gmail.com